

Kuusakoski Oy
Heinolan tehtaat
PL 96
18101 Heinola

Heinolan Rajavuoren kierrätyslaitos

LAUSUNTO YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUKSESTA

Kuusakoski Oy on toimittanut 28.11.2008 Hämeen ympäristökeskukseen ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaisen arviointiselostuksen (YVA-selostuksen) Rajavuoren kierrätyslaitoksen rakentamisesta heinolaan. YVA-selostuksen on laatinut hankkeesta vastaavan Kuusakoski Oy:n konsulttina Jyväskylän yliopiston ympäristöntutkimuskeskus. Hämeen ympäristökeskus toimii YVA-menettelyssä yhteysviranomaisena ja antaa YVA-selostuksesta yhteysviranomaisen lausunnon. Näiden tahojen yhteystiedot ovat seuraavat:

Kuusakoski Oy, Heinolan tehtaat, PL 96, Kuusakoskentie 5, 18101 Heinola

Jyväskylän yliopiston ympäristöntutkimuskeskus, PL 35, 40014 Jyväskylän yliopisto

Hämeen ympäristökeskus, Lahden toimipaikka, PL 29, Vesijärvenkatu 11 A, 15141 Lahti.

Hanketiedot

Kierrätyslaitoksen raaka-aineita ovat kierrätysmetallit, käytöstä poistetut ajoneuvot renkaineen, esikäsitelty sähkö- ja elektroniikkalaitteet, rakennusjäte, puu, paperi, pahvi, muovi, murskauslaitosten kevyt jae ja ei-rautametallijae sekä pilaantuneet maat. Kierrätyslaitoksen suunniteltuja toimintoja ovat vastaanotto, välivarastointi, lajittelu ja materiaalin siirrot, käytöstä poistettujen ajoneuvojen esikäsitteleminen, murskauslaitos, muovien ja metallien erottelulaitos, rakennusjätteen ja betonin käsittelylaitos, puun, paperin, pahvin ja muovin käsittelylaitos, renkaiden ja kumin käsittelylaitos, lajitellun ja erilliskerätyn puun haketus- ja pelletöintilaitos, pilaantuneiden maiden, erotusprosessien hienoa-aineksen, suodatinpölyjen ja sakkojen käsittelylaitos ja orgaanisen, muovi- ja

Suoritemaksu (hankkeesta vastaavalle)

6 420 €

kumipitoisen materiaalin pyrolysointilaitos. Käsittelylaitoksen päätuotteita ovat tuotteistetut kierrätysmateriaalit, erilaiset muovi- ja kumijakeet, puuhake ja –pelletit, kierrätyspolttoaine, pyrolyysiöljy ja –kaasu sekä erilaiset mineraaliset ja kivirakenneaineet.

Hankkeella on seuraavat vaihtoehdot:

- 1) Toiminnot pysyvät entisellään Rajavuorella ja Heinolan tehtailla (0-vaihtoehto).
- 2) Rajavuoreen sijoitetaan uusia toimintoja ja Heinolan tehtailta siirtyy rakennusjätteen käsittely Rajavuoreen.
- 3) Rajavuoreen sijoitetaan uusia toimintoja ja Heinolan tehtailta siirtyy murskauslaitos, ajoneuvojen esikäsittely ja rakennusjätteen käsittely Rajavuoreen.

YVA-menettely

YVA-menettelyä on tässä hankkeessa tarpeen YVA-asetuksen hankeluettelon 11-kohdan perusteella.

YVA-menettelyn aluksi hankkeesta vastaava laati YVA-ohjelman, joka on hankkeesta vastaavan suunnitelma siitä, mitä vaihtoehtoja hankkeella on ja mitä ympäristövaikutuksia aiotaan selvittää ja millä menetelmillä. Ympäristökeskus kuulutti YVA-ohjelman nähtävillä olosta ja toimitti sen nähtäville. Kaikki, joiden oloihin tai etuihin hanke saattaa vaikuttaa, samoin kuin ne yhteisöt ja säätiöt, joiden toimialaa hankkeen vaikutukset saattava koskea, voivat ilmaista mielipiteensä arviointiohjelmasta. Ympäristökeskus myös pyysi arviointiohjelmasta lausunnot. Mielipiteet ja lausunnot saatuaan ympäristökeskus antoi hankkeesta vastaavalle yhteysviranomaisen lausunnon siitä, miltä osin arviointiohjelmaa on täydennettävä.

Hankkeesta vastaava on tehnyt tarvittavat ympäristöselvitykset YVA-ohjelman ja yhteysviranomaisen lausunnon mukaisesti ja koonnut tiedot YVA-selostukseksi. Sen nähtävillä olosta ja mielipiteiden esittämisestä on kuulutettu ja siitä on pyydetty lausunnot vastaavalla tavalla kuin YVA-ohjelmasta. Saatuaan lausunnot ja mielipiteet ympäristökeskus antaa yhteysviranomaisen lausunnon arviointiselostuksesta ja sen riittävydestä ja toimittaa sen sekä kopiot muista lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle. Ympäristökeskus lähettää lausuntonsa tiedoksi hanketta käsitteleville viranomaisille. Ympäristövaikutusten arviointimenettely päättyy yhteysviranomaisen annettua lausuntonsa.

Hankkeen edellyttämät luvat

Viranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen tai tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon.

Eri menettelyiden yhteensovittaminen

Yhteysviranomaisen ja kaavaa laativan kunnan tai maakunnan liiton ja hankkeesta vastaavan on oltava riittävässä yhteistyössä hankkeen arviointimenettelyn ja kaavoituksen yhteensovittamiseksi.

Yhteysviranomaisen arviointiohjelmasta antamassa lausunnossa todetaan hankkeen edellyttävän sitä, että alueelle laaditaan asemakaava. Lisäksi on tehtävä yleiskaavallinen tarkastelu mm. Lakeasuotien järjestelyistä. Kumpikaan

kaavatyö ei käynnistynyt YVA-menettelyn aikana, joten menettelyitä ei ollut tarpeen sovittaa yhteen.

Arviointiselostuksesta tiedottaminen ja kuuleminen

YVA-selostuksen nähtävillä olosta kuulutettiin Itä-Häme-lehdessä 6.12.2008. Kuulutus ja YVA-selostus olivat nähtävillä 3.12.2008 – 30.1.2009 Heinolan kaupungintalossa. YVA-selostus oli nähtävillä myös Heinolan kirjastossa ja Hämeen ympäristökeskuksen verkkosivuilla www.ymparisto.fi/ham/yva. Kuulutus oli myös ympäristökeskuksen verkkosivuilla www.ymparisto.fi/ham > Ajankohtaista > Kuulutukset. Arviointiselostuksesta pyydettiin lausunnot Heinolan kaupunginhallitukselta, Hämeen tiepiiriltä ja Päijät-Hämeen liitolta.

Yhteenvedo annetuista lausunnoista ja mielipiteistä

Heinolan kaupunginhallitus esittää lausuntonaan ympäristölautakunnan ja teknisen lautakunnan lausunnot kokonaisuudessaan ja toteaa lisäksi, että maa-kuntakaavan tielinjaus on otettava huomioon, asemakaavoitus edellyttää yleiskaavan laatimista, ympäristövaikutusten arvioinnissa on otettava huomioon asukkaiden subjektiivinen tuntemus muutoksista ja niiden vaikutuksista asumisviihtyisyyteen ja YVAssa on tutkittava erilaisten riskien esiintyminen ja suojautuminen mahdollisten onnettomuuksien varalta (mm. pyrolyysilaitos). **Teknisen lautakunnan** lausunnossa todetaan, että arviointiohjelmavaiheessa kaupunginhallitus ja em. lautakunnat lausuiivat, että YVAN selvitysvaihtoehtoihin tulisi lisätä muita sijoitusvaihtoehtoja. Tämän jälkeen yhteysviranomaisen neuvotteli hakijan kanssa sijoitusvaihtoehtojen lisäämisestä, mutta yhtiö ei ole halunnut niitä esittää. Vaihtoehtoiset sijoitusalueet olisi tullut tarkastella mieluiten YVA-vaiheessa. Pelkästään Rajavuoreen sijoittuvassa kaavoitus-hankkeessa ei juuri voida enää pohtia sitä, onko Rajavuori paras sijoituspaikka esim. yhdyskuntarakenteen ja yhteiskunnallisen hyväksyttävyyden kannalta. Rajavuoren alueella ei ole asemakaavaa. Kuusakoski on pyytänyt kaupunkia aloittamaan omistamansa Rajavuoren alueen asemakaavoittamisen hanketta varten. Rajavuoren alue kuuluu Konniveden rantaosayleiskaavaan. Sen mukaan Kuusakosken omistamat kiinteistöt sijoittuvat pääosin jätteenkäsittely-alueelle (EJ) ja osittain maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle, jolla on ulkoilun ohjaamistarvetta (MU), jätteenkäsittelyalueen suoja-alueelle. Tämän vuoksi myös kaupunki on todennut, että laitoksen rakentaminen edellyttää asemakaavan laatimista. Vahvistetussa maakuntakaavassa Rajavuoren alue on osoitettu merkinnällä EJ, jätteenkäsittelyalue. Merkinnällä osoitetaan jätteiden vastaanottoon ja käsittelyyn varatut alueet, kuten kaatopaikat ja jätteen esikäsittelyalueet. Hankkeen liikennelaskelman perusteena on, että Rajavuoreen raaka-ainetta vievät ajoneuvot tuovat paluumatkallaan kuormana tuotteita. Selostuksen kattavuus parantuisi, jos tarkasteltaisiin myös sitä, että tuotteiden kuljetukseen tarvitaan omat ajoneuvot. Arvioinnissa on edellytetyllä tavalla selvitetty uusien liikenneyhteyksien mahdollisuus ja tarpeellisuus. Kartan perusteella olisi mahdollista tehdä kokoojakatu Vuohkallion ja Rajavuoren välille. Käytännössä reitille osuva mäkinen maasto, kansallinen kaupunkipuisto ja merkitävät rakentamiskustannukset tekevät uuden kadun toteuttamisen ainakin lähitulevaisuudessa epätodennäköiseksi. Tiehanke vaatisi myös jatkoselvityksiä. Liikenteelliseltä välityskyvyltään Lakeasuontie kestää lisääntyvänkin liikenteen. Selostuksen johtopäätös siitä, että yksistään tämän hankkeen aiheuttama liikenne ei luo tarvetta rakentaa uusia liikenneyhteyksiä VT 4:lle, on ilmeisen oikea. Sen sijaan tien vaikutuspiirissä olevan asutuksen vuoksi Lakeasuontielle on jo pitkään ollut kova tarve valaistukselle ja kevyen liikenteen väylälle.

Näiltä osin tien parantaminen on välttämätöntä viimeistään kierrätyslaitoshankkeen toteutuessa. Tekninen lautakunta on samaa mieltä kuin ympäristölautakunta siitä, että tulisi tarkentaa ilmaan joutuvien hajapäästöjen määrää ja vaikutusten arviointia. Samoin pitäisi tarkentaa tietoja laitoksen muista mahdollisista päästöistä, kuten rikkiyhdisteistä tai orgaanisista yhdisteistä ja niiden mahdollisista vaikutuksista. Arvioinnissa pitäisi selvittää myös raskasmetallien kertymistä maaperään laitosalueen ulkopuolella. Nämä tiedot ovat tärkeitä myös kaavoitukseen kuuluvalla vaikutusarvioinnille. Kaavoitusta varten on myös arvioitava Rajavuoren kaatopaikka-alueen riittävyys eli täyttymisaika ja mahdolliset laajennustarpeet, tarvittaessa eri oletuksilla laskettuna.

Ympäristölautakunta katsoi aikanaan arviointiohjelmasta antamassaan lausunnossa, että maankäytön suunnittelun tulee ensisijaisesti ohjata toimintojen sijoittumista. Konniveden rantayleiskaavassa Rajavuoreen ei ole osoitettu teolliseen toimintaan verrattavalle kierrätyslaitokselle tarkoitettua aluetta. Lautakunta esitti, että arvioinnissa pitäisi tarkastella myös sellaista vaihtoehtoista sijoituspaikkaa, joka maankäytön suunnittelussa on jo varattu teolliseen toimintaan tai maankäytön suunnittelun kannalta siihen sopii sijaintinsa ja liikenneyhteyksiensä puolesta. Hämeen ympäristökeskus ei kuitenkaan edellyttänyt arvioitavaksi muita sijaintivaihtoehtoja kuin mitä ohjelmassa oli esitetty. Lautakunta pitää valitettavana, että muita sijoitusvaihtoehtoja ei arvioinnin yhteydessä tarkasteltu. Tämä johtaa siihen, että hankkeen toteuttamisella on nyt käytännössä vain yksi vaihtoehto, Rajavuori. Lautakunta katsoo, että näin merkittävillä hankkeilla tulisi etsiä vaihtoehtoisia sijoituspaikkoja ennen YVA-menettelyn käynnistämistä yhteistyössä kaupungin maankäytön suunnittelun kanssa, jolloin toiminnoille löydettäisiin myös yhdyskuntataloudellisesti paras paikka. Arviointiselostuksessa ei ole mainintaa laitoksen rakentamisen aikaisista pölypäästöistä. Lähes vuoden kestävä se voi aiheuttaa pölypäästöjä. Pölynsidontaan tarvitaan kastelua, mikä lisää alueelta rakentamisvaiheessa tulevia pintavesiä ja heikentää niiden laatua. Rakentamisaikana pitää varautua pintavesien käsittelyyn ja johtamiseen. Rakentamisen aikainen louhinta- ja murskaustoiminta vaativat lautakunnan mielestä ympäristöluvan. Selostuksesta ei käy ilmi, ovatko hajapäästöt mukana ilmapäästöjen leviämismallinnuksessa ja sisältyvätkö ne esitettyihin typpidioksidin ja hiukkasten leviämistä kuvaaviin karttoihin. Hajapäästöjen kautta tulevat raskasmetallipäästöt ovat Myllyojan tehtailla olleet merkittävän syy marjojen lyijypitoisuuden ylittymiseen tehtaan lähialueella. Hajapäästöjen määrä ja leviäminen pitää esittää tarkemmin. Selostuksessa olisi pitänyt mainita, kuuluvatko laitoksen mahdollisiin päästöihin myös esimerkiksi rikkiyhdisteet tai orgaaniset yhdisteet ja mitkä ovat niiden mahdolliset vaikutukset. Useilla tehdasalueilla erityisen häiritseväksi ääneksi on havaittu peruuttavien ajoneuvojen hälytysääni. Selostuksessa ei ole mainintaa siitä, onko kierrätyslaitoksen alueella esim. trukkiliiikennettä, josta hälytysääniä syntyy. Laitosalueella syntyvän melun leviämistä estää osaltaan ympäröivän metsäalueen puusto. Laitosalueen eteläpuolella olevan metsän omistaa Heinolan kaupunki ja pohjoispuolen seurakunta ja yksityiset maanomistajat. Jos metsää hakataan laitosalueen ympäristöstä, melu leviää esitettyä voimakkaampana asutuksen ja kesämökkien suuntaan. Pitää esittää arvio siitä, kuinka suuri metsän vaimennusvaikutus on. Laitosalueen ympäristön metsien käsittelylle ei voida esim. ympäristöluvassa antaa määräyksiä. Metsien omistajat voivat hakata metsäänsä ilman rajoituksia. Ainakin Heinolan kaupungin tulisi siksi pidättäytyä voimakkaista hakkuista metsäalueillaan Rajavuoden ja asutuksen välillä. Tämä pitää ottaa huomioon myös kaupungin metsien taloudelliselle tuotolle asetetuissa vaatimuksissa. Liikennemääristä lautakunta toteaa, että tulee tarkastella myös sellaista tilannetta, että tuotteiden kuljetukseen tarvitaan omat ajoneuvot. Tällöin liikenteen maksimimäärän ym-

päristövaikutukset ovat arvioitavissa. Myös ympäristölautakunnan mielestä Lakeasuontielle tarvitaan jo nykyään kevyen liikenteen väylä. Luontoselvityksistä lautakunta toteaa, että selostuksessa ei kerrota uusien maastokäyntien ajankohdasta tai inventointimenetelmistä. Luontoselvitysten laadullista ja alueellista kattavuutta ei voi arvioida selostuksessa esitettyjen tietojen perusteella. Luontovaikutuksia koskevaa osiota pitää täydentää esittämällä kartalla alue, jossa selvitys on tehty, sekä maastokäyntien ajankohdat ja inventointimenetelmät. Raskasmetalleista selostuksessa on esitetty, että piha- ja varastoalueiden pohjan tiivistyksellä estetään haitallisten aineiden joutuminen maaperään. Raskasmetallien kertymisestä laitosalueen ulkopuolelle ei ole esitetty arviota, joten arviointia pitää täydentää. Selostuksessa todetaan, että hanke ei vaikeuta Rajavuoren metsien metsätaloudellista käyttöä. Rajavuorta ympäröivät metsät vaimentavat mahdolliselta laitosalueelta kantautuvaa melua. Jos metsien meluvaimennus halutaan säilyttää, niiden metsätaloustaloudellista käyttöä on rajoitettava. Arviointia pitää näiltä osin siis muuttaa. Hanke kokonaisuudessaan säästää luonnonvaroja ohjaamalla jätteitä raaka-aineeksi ja materiaalia uudelleenkäyttöön, joten hanke on tältä osin positiivinen. Arviointiselostuksessa todetaan, että hankkeella ei todennäköisesti ole terveysvaikutuksia. Melu vaikuttaa merkittävästi viihtyvyyteen ja virkistyskäyttöön, vaikka raja-arvot eivät ylittyisikään. Kiinteistöjen arvoon hanke saattaa vaikuttaa kysynnän hiipumisen vuoksi ennen toiminnan vakiintumista, mutta todennäköisesti kysyntä tasaantuu vaikutusten vakiinnuttua. Rainion ja Lakeasuon asukkaiden kokemus epävarmuus ja pelko kierrätyslaitoksen toiminnan vaikutuksista näkyy hyvin sosiaalisten vaikutusten arvioinnissa. Tämä tulos pitää ottaa vakavasti huomioon hankkeen jatkovalmistelussa. Kierrätysliiketoiminnan sijoittamisella Heinolaan on sekä lyhyellä että pitkällä aikajänteellä positiivinen taloudellinen vaikutus edellyttäen, että toiminnan ympäristövaikutukset hallitaan parhaalla mahdollisella tavalla. Selostuksesta ei käy selvästi ilmi, kuinka kierrätyslaitoksen toiminta vaikuttaisi Rajavuoren kaatopaikan täyttymiseen. Selostuksesta ei käy ilmi, kuinka pitkään nykyinen kaatopaikka-alue riittää nykyisilläkään jätemäärillä ja millä aikataululla Kuusakoski tulee etsimään laajennusaluetta kaatopaikalle. Nämä ovat oleellisia tietoja, kun arvioidaan uuden kierrätyslaitoksen pitkäaikaisia ympäristövaikutuksia. Arviointia pitää tältä osin täydentää.

Hämeen tiepiiri katsoo, että hankkeen aiheuttama raskaan liikenteen määrän lisääntyminen ja sen ympäristö- ja terveyshaitat on arvioitu tyydyttävästi. Raaka-aineiden ja tuotteiden kuljettamiseen tarvittavan kaluston määrän arviointimenetelmää ei ole kuvattu, joskin ajoneuvojen määrän voi olettaa perustuvan nykyisen toiminnan vaatimiin ajoneuvomääriin. Verrattaessa Rajavuoren hankkeen ajoneuvomääriä Ylöjärven Vinsanvuoreen suunniteltuun vastaavaan hankkeeseen voidaan havaita, että hankkeen arvioidut ajoneuvomäärät ovat samaa tasoa, vaikka Vinsanvuoren raaka-aineiden ja tuotteiden määrät (t/vuosi) olivat noin puolet Rajavuoren arvioiduista määristä. Koska liikenteen ympäristövaikutukset riippuvat voimakkaasti liikennemääristä, liikennemääräarvion perusteet pitää tuoda esiin. Selostuksessa ei ole esitetty arviota kierrätyslaitoksen henkilökunnan aiheuttaman liikenteen määristä. Liikenneturvallisuuden kannalta merkityksellisten erityiskohteiden, kuten koulujen, sijainti suhteessa kuljetusreitteihin ei käy ilmi selostuksesta. Liikenteen osalta arvioinnin epävarmuustekijänä ovat myös kuljetusten suuntautuminen ja ajoreittien ohjaamisen mahdollisuudet. Siten esimerkiksi Myllyojan tehtaan ja Rajavuoren välisten kuljetusten on mahdollista kuitenkin ohjautua Heinolan keskustan kautta. Lakeasuontien kevyen liikenteen väylä ei ole tiepiirin kiireellisten hankkeiden joukossa eikä sillä ole rahaa toteuttaa sitä tai tievalaistusta Lakeasuontielle. Jos kierrätyslaitos aiheuttaa liikenneturvallisuusongelmia, näi-

den toimien toteuttamisen päävastuun pitää olla muilla toimijoilla kuin tiepiirillä.

Päijät-Hämeen liitto toteaa, että arviointiselostuksessa on laajasti ja monipuolisesti käsitelty toiminnan vaikutuksia vaihtoehtoisissa ratkaisuissa ympäristöön. Selostus antaa myös oikean kuvan hanketta kohtaan nousseesta vastustuksesta ja siten kattavan kuvan hankkeen sosiaalisista vaikutuksista lähi-alueiden asukkaisiin ja virkistysalueiden käyttäjiin. Laadittavassa asemakavassa tutkitaan toiminnan soveltuminen maakuntakaavassa jätteenkäsittelyalueeksi osoitetulle alueelle tarkemmin ja annetaan tarpeelliset määräykset ympäristöhäiriöiden ehkäisemiseksi.

Asunto Oy Rainionhovin edustajat (12 allekirjoittajaa) kertovat, että YVA-selostuksen esittelytilaisuus kuulosti hankkeen markkinointitilaisuudelta. Siellä korostettiin hankkeen positiivisia vaikutuksia, negatiiviset ovat epätodennäköisiä tai vain vähäisiä. Tilaisuus ohitti asukkaat ja alueella toimivat tahot. Se antoi ymmärtää, että esteitä hankkeen aloittamiselle ei ole ja velvollisuudet asukkaita kohtaan on hoidettu asukaskyselyllä. Sen tulokset ohitettiin vain maininnalla, ja ne tuntuivat olevan painoarvoltaan vähäisiä, koska esiin tuotuja huolia kumottiin jopa virheellisillä väittämillä. Esim. tiedot Lakeasuontien liikenneonnettomuuksista ja alueen eläimistöstä ovat virheellisiä.. Esittelijä markkinoi hanketta kertomalla oman mielipiteensä; hän sekä kaikki jyväskyläläiset ovat mielissään jokaisesta seudulle tulevasta työpaikasta. Esille tuli ristiriitaista tietoa tuulista, jotka eivät tutkimusten mukaan puhalla Rainion suuntaan eli ilmansaasteita ei siihen suuntaan kulkeutuisi. Toisessa kohdassa sanottiin, että tietyissä tuulioloissa melu kulkeutuu Rainion suuntaan. Voiko tuloksiin luottaa? Kuusakoski ei aiheuta raja-arvoja ylittävää määrää hajuja, melua, pölyä eikä makuja. Onko saatavilla selvitystä siitä, millaisiin pitoisuuksiin ja lukemiin päästään, kun otetaan huomioon jo olemassa oleva ympäristöä kuormittava teollisuus? Selostuksessa pidetään tärkeänä avointa keskusteluyhteyttä asukkaiden ja yrityksen välillä. Kuinka se toteutuu, jos yritys kieltäytyy vastaamasta esitettyihin kysymyksiin. Millä foorumilla voi keskustella asukkaita mietityttävistä maanhankintaan liittyvistä epäselvyyksistä? Asiasta vaikeneminen lisää epäilyä ja vastustusta. Mikä on kaupunginhallituksen vastuu? Lähtökohta on ollut väärä, koska kaupantekijäosapuolet eivät ole olleet tietoisia toistensa suunnitelmista. Selostuksessa todetaan, että asukkaat arvostavat asuinalueen hiljaisuutta ja metsien erämaisuutta, vaikka Rajavuorella on 'useita melua aiheuttavia toimintoja'. Tämä on liian voimakas ilmaisu kuvaamaan kahta vähäistä ja vain aika ajoin ääntä aiheuttavaa toimintoa (maastoautojen harjoittelualue ja ampumarata). Alue on oikeasti luonnonläheinen ja hiljainen. Hämmästyttää väite, että hankkeen vastustajia on laajemmin Heinolassa leimattu taantumukselliseksi kehityksen vastustajiksi. Mihin väite perustuu? Missään vaiheessa asukkaat eivät ole vastustaneet Kuusakosken tekemää ympäristöystävällistä työtä, vaan ainoastaan laitoksen sijoituspaikkaa. Asukkaat ovat heti hankkeesta kuultuaan toivoneet eri sijoitusvaihtoehtojen tarkastelua. Luottamushenkilöille ja muille kuin Rainion asukkaille tehdystä kyselystä olisi myös kaivannut tarkempaa selvitystä. Selvityksen mukaan ns. hiljainen massa ei ollut edustettuna kyselyyn vastanneiden joukossa ja vain aktiiviset asukkaat vastasivat kyselyyn. Väite sisältää oletuksen, että hiljaiset ovat hankkeen kannattajia. Väitteellä yritetään vähentää kyselyn painoarvoa. Kyselyyn vastanneiden ihmisten perehtyneisyyttä asiaan ei arvosteta. Selvityksessä luetellaan keinoja haitallisten vaikutusten vähentämiseksi. Useassa kohdassa on käytetty ilmaisua 'voidaan vähentää'. Edellytetäänkö, että Kuusakoski sitoutuu näihin keinoihin vai ovatko ne vapaaehtoisia? Kuka esim. valvoo, että raskaan liikenteen

kuljettajat ajavat ohjeistetulla tavalla, hajapölyä vähennetään piha-alueella kastelulla tai louhintaa tehdään vain päivällä ja arkena? Selvitys jättää monia pelon aiheita lukijalle: epävarmuustekijät, turvallisuusriskit. Selvityksessä mainitaan, että hankkeella ei todennäköisesti ole terveydellisiä vaikutuksia. Toisin sanoen terveydelliset vaikutukset ovat mahdollisia. Sanavalinnoilla saadaan asiat kuulostamaan paremmilta kuin ne ovatkaan. Onko mahdollista, että laitos tuo mukanaan yllätyksiä, joihin ei ole osattu varautua? Asukkailla on huoli luonnosta, oman kodin arvon menetyksestä ja alueen alasajosta. Sitä ei helpota toteamus, että hanke vaikuttaa asuntojen arvoon rakennusvaiheessa ja tasaantuu myöhemmin. Esim. Myllyoja ei ole kovin houkutteleva ja vetovoimainen asuinalue. Rainion luonnontilaan perustuvaa vetovoimaa ei voida palauttaa, jos laitos rakennetaan, ja siksi on vaikea uskoa asuntojen arvon palautumiseen. Kuvaus Rainion alueesta eristyneenä ja kaukaisena suhteessa muuhun Heino-laan riippuu henkilön omasta asuinpaikasta. Selostus vähättelee asuinalueutta ja saa sen näyttämään vähäarvoiselta alueelta, joka voidaan uhrata ongelmajätelaitokselle.

Henkilö A tuo julki sen jatkuvan ahdistuksen, joita laitoksen tulosta eri puolilla käydyt ja käytävät keskustelut ilmentävät ja jota YVA-raportti ei ole pystynyt hälventämään. Suuryhtiö jyrää pikkukaupungin päättäjät, viranomaiset ja ympäristöministeriönkin ihmiset. Luottamus virkakoneistoon on pieni. Lasku epäonnistuneesta sijoituspäätöksestä jää lasten maksettavaksi, mikä on liian suuri hinta muutamasta työpaikasta. Suuryhtiö on harhauttanut kaupungin johdon ja valtuuston epämääräiseen kauppaan Rajavuorella. Yhtiö on valinnut YVA-raportin tekijäksi suopean ja halvan tahon, ja jääviyskysymykset ovat nousseet esiin. Yhtiön järjestämissä yleisötilaisuuksissa on esitelty vähättelevään sävyyn tietoja hankkeen negatiivisista vaikutuksista. Yhtiö ei vielä itsäkään hallitse sitä, mitä on rakentamassa, mutta haluaa 'naulita' viranomaiset. YVA-raportti on liian ympäröivä. Tuloksia pitäisi pystyä esittämään paremmin kuvaajin ja menetelmin. Joidenkin mielestä koko raportti pitää tehdä uudelleen paremmin. Opekon tilaisuudessa yleisö ärsyyntyi raportintekijän ylimielisyydestä kiinteistöjen arvokehityksen esittelystä. Yleisö ei ole saanut selkeää vastausta hankkeen hajuhaitoista ja tietoja vanhojen, jo peitettyjen materiaalien mahdollisesta hyödyntämisestä. Rakennusaikainen melu ja sen taso askarrutti, samoin räjäytysten paineaallot ja niiden vaikutukset rakenteisiin, ihmisiin ja eläimiin. Pitäisi myös kertoa vaikutusalueen kaikkien haittälähteiden yhteisvaikutuksista ja Rajavuoren osuudesta niissä. Rajavuoren lähellä olevien muiden kaatopaikkojen jääminen selvitysten ulkopuolelle hämmästyttää. Eniten kuitenkin puhuttaa uuden laitoksen muun sijoitusvaihtoehdon tarkastelun puuttuminen. Jo sen vuoksi YVA-selostusta ei pitäisi hyväksyä relevanttina. Kirjoittaja myös toteaa, että Kuusakoski Oy:n uuvuttavalla taistelulla saama voitto Rajavuorella on lyhytaikainen. Negatiivinen julkisuudessa olo ei vahvista yrityksen brändiä eikä liiketoimintaa. Siitä kärsivät sekä yritys että sen sidosryhmät ja se johtaa koko kaupungin arvonalennukseen.

Henkilöt B ja C toteavat, että sijoituspaikkoja olisi pitänyt miettiä perusteellemmin ennen YVAn aloittamista. Eikö ympäristöviranomainen olisi voinut edellyttää useampia sijoituspaikkoja? Lakeasuontie ei todennäköisesti kestä lisääntyvää liikennevirtaa. Se on rakennettu pehmeille maa-alueille pienemmille liikennemäärille. Kevyt liikenne on kovin ahtaalla kapealla tiellä, eikä ole valaistusta. Konnivesi on aivan alueen vieressä, ja on vaarana, että sinne pääsee päästöjä. Alueen virkistyskäyttö ja luonnon antimien käyttö estyy. Jos alueella sattuu esim. tulipalo tai myrkyllisiä aineita karkaa, vaaralliset yhdisteet leviävät läheiselle asutusalueelle, vesistöön ja metsään. Alueen laajentuminenkin

tulee todennäköisesti eteen jossain vaiheessa. Prosessivesien ajaminen Kymenvirtaan on jatkunut edelleen. Kymijoen alavesien kalastajat ovat harmissaan pyydystensä likaantumisen. Meluhaitta on huomattava. Useana kesänä on kuulunut häiritsevää jymyä ja murskaimen ääntä asutusalueelle. Toimintaa on ilmoitettu olevan viikonloppuisin, yöllä ja muutenkin vähintään 6 – 22 jatkuvasti. Vuorotyöläisten on vaikea saada riittävä lepoa, jos melu on voimakasta ympäri vuorokauden. Toiminnasta leviää todennäköisesti hajua ja pölyä asuinalueelle. Se ei ole kovin miellyttävää astmaatikoiden. Kuusakoski on antanut kovin vaihtelevia lausuntoja toiminnan laajuudesta. Aluksi puhuttiin vain loppusijoitusalueesta, vähitellen koko laitoksen siirto ja sen laajentaminen Rajavuoreen on tullut ainoaksi vaihtoehdoksi. Kirjoittajat ehdottavat, että koko tilanne nollataan ja velvoitetaan Kuusakoski ja kaupunki etsimään uusia paremmin sopivia sijoitusvaihtoehtoja. Tämä sopisi, kun ei vielä ole yleiskaavaa. Kaupunki ei ole kauppaa tehdessään tarkoittanut aluetta teollisuusalueeksi. Sitten tehtäisiin uusi ympäristövaikutusten arviointi. Miksi Kuusakoski tulee väkisin pilaamaan ihmisten rauhallisen ja luonnonläheisen asutusalueen, kun muitakin vaihtoehtoja on.

Henkilö D on sitä mieltä, että Jyväskylän yliopiston esitys oli kuin Kuusakosken omaa tuotantoa, niin ympäristöystävällinen, äänetön ja harmiton uusi tuleva laitos olisi. Kirjoittajan kokemuksen mukaan jo kaatopaikkaa tehtäessä kesällä 2008 Rajavuoresta kuului todella kova meteli. Kirjoittajan kotitiellä saatetaan olla normaalisti aivan hiljaista. Kirjoittajalla on lapsia, ja varsinkin pienen koululaisen koulumatka huolettaa, sillä Reumantiellä on jo nyt runsas liikenne, ja siellä ajetaan kovaa. Kuusakosken suunnitelmat olemassa olevan kaatopaikkajätteen suhteen hirvittävät. Jos ne myrkkypesät avataan, Rainio lähiympäristöineen tulisi hajuineen ja muine ympäristövaikutuksineen olemaan asuinkelevotonta aluetta. Pelottaa myös se, että tila loppuu Rajavuoresta ja toiminta tulee vähitellen asutukseen kiinni, kuten Myllyojalla. Perhe on muuttanut Rainioon juuri luonnon, rauhan ja ympäristön vuoksi. Palvelut ovat heinolalaisittain kaukana, mutta kirjoittaja pitää asumisestaan, ja lapsilla on mahdollisuus samoiluun lähimetsissä. Talon nurkalta tulisi olemaan vain 900 metriä suunniteltuun laitokseen. Vieläkö sitten olisi turvallista? Myös kaavoitus pelottaa: jos Rajavuoreen tulee kaava, alueesta tulee teollisuusalue ja sinne rakennetaan todennäköisesti muitakin teollisuutta. Sitten kirjoittaja perheineen asuu syrjässä ja teollisuusalueen vieressä. Se ei olisi moraalisesti oikein, sillä Heinolassa on teollisuusmaata jo valmiiksi kaavoitettuna, ei enää pitäisi ottaa uusia alueita. Luontoa pitäisi kunnioittaa. Kirjoittaja toivoo, että hankkeelle löytyisi teollisuustontti, missä kukaan ei joutuisi kärsimään ympäristöhaitoista.

Itä-Hämeen luonnonsuojeluyhdistys ry on pahoillaan siitä, että YVA-selostus perustuu yksinomaan siihen, että kierrätyslaitokselle ei voida osoittaa muuta paikkaa kuin nykyinen sijoituspaikka tai Rajavuori. Olisi ollut järkevää tutkia kolmaskin paikka valtaväylien tai rautatien läheltä. Yhdistys vaatii, että ympäristökeskus edellyttäisi vielä tällaista selvitystä yhdessä kaupungin maankäytön suunnittelun kanssa. Jos kierrätyslaitos kuitenkin tulee Rajavuoreen, on tehtävä vielä laajoja selvitystöitä, mm. rakennusaikaisista pöly- ja melupäästöistä. Laajat louhintatyöt tuovat väistämättä pöly- ja meluhaittoja lähi-seudun asutukselle. Toimiva laitos aiheuttaa jatkuvaa melua ja tärinää. Selostuksessa on selvitettävä, mikä on puuston merkitys niiden vähentämisessä, ja yrityksen on sovittava maanomistajien kanssa, kuinka metsää tullaan käsittelemään, jotta melun, pölyn ja tärinän rajaehdot täyttyvät. Laitoksen sijoittumisen suurimmat ongelmat liittyvät liikenteen järjestelyihin. Raskas liikenne lisääntyy Lakeassuon alueella vähintään kaksinkertaiseksi. Se edellyttää yhdis-

tyksen mielestä uusien liikenneyhteyksien rakentamista. Ne on suunniteltava yhdessä kaupungin maankäytöstä vastaavien viranomaisten kanssa. Samalla on varmistettava kevyen liikenteen väylät. Yrityksen on osallistuttava väylien rakentamisen rahoitukseen. Luontoselvitystä on täydennettävä oikein ajoitettujen maastokäyntien avulla. Luontoselvityksestä puuttuivat tiedot kangaskiurun ja pikkutyllin esiintymisestä alueella. Nykyisellä Kuusakosken kierrätyslaitoksen alueella on ollut ja on edelleen raskasmetallien kulkeutumista luontoon. Niiden seuraamista on jatkettava myös Rajavuoren laitoksen yhteydessä. Arviointiselostukseen pitää liittää selvitys siitä, kuinka kauan nykyinen kaatopaikka-alue riittää, jos kierrätyslaitos sijoitetaan Rajavuoreen. Laitoksen sijoittuminen Rainion asuntoalueen lähelle on aiheuttanut asukkaissa aiheellista huolestumista. Ympäristökeskuksen olisi otettava paremmin huomion asukkaiden mielipiteet laitoksen sijoittamisessa. Heille on varattava mahdollisuus lausua mielipiteensä kaikissa asiakirjojen käsittelyvaiheissa ja pyrittävä myös ottamaan ne huomioon nykyistä paremmin.

Henkilö E, joka toimii Heinolan kaupungin kestävän kehityksen kansalaisfoorumin puheenjohtajana, toteaa, että YVAssa ei ole käsitelty lainkaan vaihtoehtoja 1 ja 2. Myllyoja olisi myös uudelle laitokselle parempi paikka monesta syystä. Siellä on riittävästi tilaa laajennukselle aina moottoritien reunan asti. Maakaistale Kuusakosken ja moottoritien välistä tule vain hankkia yhtiön omistukseen. Myllyojan alue moottoritien liittymän tuntumassa on liikenteen kannalta lähes ihanteellinen paikka teollisuuslaitokselle. Melu, päästöt tai hajut eivät lisäänty alueella, koska YVA-selostuksen mukaan uusi laitos ei juurikaan niitä tuota. Koska EU-direktiivin mukaan kaatopaikkoja pitäisi vähentää, se koskee varmaan teollisuuttakin. Jätteiden kierrätysastetta ja hyötykäyttöä tulisi lisätä, jotta jäljelle jäävää "tuotetta" tulisi mahdollisimman vähän. Kun tulevaisuudessa tätä lopputuotetta syntyy mahdollisimman vähän, sen ainoa oikea paikka on Ekokem Riihimäellä. Tavoitteena tulee olla Rajavuoren kaatopaikan sulkeminen. Kaatopaikastahan tulee ikuisiksi ajoiksi silmällä pidettävä riesa, joka tulee aiheuttamaan tuleville sukupolville yllättäviä kustannuksia. Kuusakoskelle tulisi asettaa velvoite varautua mahdollisiin tuleviin maaperän puhdistuskustannuksiin ohjaamalla osa voitosta tätä tarkoitusta varten perustettavaan rahastoon. Kuusakoski Oy tekee yhteiskunnallisesti arvokasta työtä, mutta pitää ajatella myös tulevia sukupolvia. Rajavuoren ja Rajalammen alue on (olisi ollut) maisemallisesti upea alue vaikkapa uusille asuinalueille. Sinne ei olisi saanut perustaa kaatopaikkaa. Ilmastonmuutoksen edetessä on tulevaisuudessa odotettavissa rankkoja sateita, jotka huuhtovat saasteita Rajalampeen ja edelleen puroa pitkin Konniveteen. Konnivesi on luokiteltu Suomen viiden puhtaimman järven joukkoon. Kaupungilla olisi mitä parhaimmat edellytykset luontomatkailua kehittämällä luoda uusia työpaikkoja, pitäisi vain rohkaista uusia yrittäjiä toimimaan.

Henkilöt F ja G eivät YVA-raportin perusteella muuttaneet aiempaa käsitystään siitä, että laitos aiotaan sijoittaa täysin väärään paikkaan, alueelle, jossa ympäristö- ja muut haittavaikutukset ovat kohtuuttoman suuria. YVA-selostuksessa ei käsitellä lainkaan todellista 0-vaihtoehtoa eli laitoksen sijoittamista muualle kuin Rajavuoreen. Se pitäisi sijoittaa hyvien liikenneyhteyksien varrelle paikkaan, jossa on ennestään teollista toimintaa. Selostuksessa on paljon arvosidonnaisia johtopäätöksiä, joille ei löydy tukea raportin sisältämistä selvityksistä tai sitä, millä perusteilla nämä johtopäätökset on tehty. Sitä ei siis voida pitää puolueettomana. Raportissa keskitytään ympäristövaikutusten teknisten ohjearvojen tarkasteluun ja käytetään matemaattista mallia tulevien muutosten ennustamiseen. Ne jäävät kuitenkin heikolle pohjalle, koska todel-

lista tietoa suuren jätteenkäsittelylaitoksen pidemmällä aikavälillä aiheuttamista vaikutuksista ympäristöön ei ole tiedossa. Näin ollen matemaattisen mallin käyttö vaikutusten ennustamisessa jää vaille riittävää pohjaa. Raportin laatija ei ole antanut riittävää painoarvoa asukaskyselyjen ja haastattelujen tuloksille. Vaikka sosiaalisten vaikutusten arviointi osoittaa selvästi, että asukkaat eivät halua jätteenkäsittelylaitosta asuinympäristöönsä, tätä ei ole otettu huomioon hankkeen toteuttamiskelpoisuutta arvioitaessa. Sitä paitsi oikea aika tehdä kyselyjä olisi vasta nyt, kun hankkeen yksityiskohdat alkavat olla laajemmin myös asukkaiden tiedossa. Kyselyn palautusprosentti oli aivan liian alhainen eli 34. Parempaan ja asukkaiden mielipiteitä laajemmin edustavaan tulokseen päästäisiin käyttämällä puhelinhaastattelua yhdistettynä henkilökohtaisiin haastatteluihin. Konniveden ranta-asukkaiden ja mökkiläisten mielipiteet pitäisi myös kartoittaa laaja-alaisemmin. Nyt kyselyt on rajattu vain Rajavuoren lähialueen kapealle rantavyöhykkeelle. Vesistön käyttö ulottuu kuitenkin huomattavasti laajemmalle alueelle moottorivenematkan päähän. Mökkiläisten painoarvoa lisää myös ilmaston lämpenemisen myötä tapahtunut mökkikauden huomattava piteneminen. Kun asukaskysely tehtiin sekä Myllyjojan että Rajavuoren alueella, niin laitoksen sijoittamista Rajavuoreen kannattivat vain Myllyjojan asukkaat. Heille kierrätyslaitoksen aiheuttamat haitat ovat jo tulleet tuntuiksi. Rajavuoren tuntumassa asuvat ovat sen sijaan erittäin huolestuneita laitoksen vaikutuksesta elinympäristöönsä ja myös kiinteistömarkkinoihin. Silloinkin kun ympäristömääräyksiä noudatetaan, teollisella toiminnalla on suuria haitallisia vaikutuksia (liikenne, melu, haju yms.), jotka kaikki voidaan välttää sijoittamalla ko. laitos kauas asutuksesta ja järviluonnosta sellaiseen paikkaan, jossa jo entuudestaan on teollista toimintaa.

Henkilöt H ja I katsovat, että arvioinnissa ei ole hankkeelle todellisia vaihtoehtoja. Rajavuoreen sijoittamisen lisäksi on vain lain vaatima ns. nollavaihtoehto. Useampia vaihtoehtoja ei oikeasti ole. Jätteiden kierrättäminen on tuotannollista toimintaa silloin, kun käsittelystä syntyy myytävää tuotetta. Jos Rajavuoreen annetaan lupa rakentaa kierrätyslaitos (murskaimella tai ilman), on alueen kaava muutettava teollisuusalueeksi. Tämän jälkeen ei ole mahdollista kieltää muiden yrittäjien tuotannollista toimintaa alueella. Lupapäätös koskee käytännössä koko alueen teollistumista, ei vain tätä yhtä hanketta. Heinolan kaupunki on kuitenkin alun perin kaavoittanut alueen siten, että jätteiden loppusijoitus on mahdollista. Lähellä on vakituista ja loma-asutusta sekä rauhallista luontoympäristöä. Teollinen toiminta pitäisi sijoittaa kauemmas asutuksesta. Sopivia paikkoja löytyy Heinolasta runsaasti. Kuusakoski Oy tavoitellessaan voittoa ei kanna riittävää vastuuta ympäristövaikutuksista, kun laitos halutaan rakentaa Rajavuoreen. Laitos aiheuttaisi melua ympäri vuorokauden, myös viikonloppuisin. Se aiheuttaa huomattavaa haittaa ympäröivälle luonnolle ja lähellä asuville ihmisille. Vaikka melun aiheuttamat desibelit olisivatkin kaupunki- tai teollisuusalueelle tyypillisiä, loma-asukkaat ja todennäköisesti myös alueelle muuttaneet vakituiset asukkaat ovat erityisesti etsineet rauhallista ja hiljaista asuinalueutta luottaen voimassa olevan kaavoituksen pysyvyyteen. Alueesta tulee melun suhteen tyypillinen kaupunki- ja teollisuusalue vasta tämän laitoksen myötä, vielä se ei sitä ole. Suunniteltujen toimintojen, kuten murskaamon, melun hallinta on vaikeaa. Murskaimien koteloinnista huolimatta toiminta tuottaa melua. Selostuksen mukaan materiaalin vastaanotto, murskaus ja muut ulkona tapahtuvat toiminnot tapahtuisivat maanantaista perjantaihin klo 6 – 22 ja lauantaisinkin klo 7 – 18. Materiaalien vastaanottoa ja lastausta olisi jatkossa myös viikonloppuisin ja öisin. Pyrolyysilaitoksen on ilmoitettu toteutuessaan toimivan keskeytymättömästi. Ns. meludirektiivi tuli voimaan 2002. Melun on todettu aiheuttavan mm. unihäiriöitä, asuntojen hin-

tojen laskua ja terveydenhuollon lisääntyneitä kustannuksia. Direktiivin mukaan meluongelman arvioidaan kasvavan erityisesti liikenteen lisääntymisen vuoksi. Jos Kuusakoski saa luvan rakentaa teollisuuslaitoksen mökkiläisten ja pientaloasukkaiden naapuriksi ja sen seurauksena alueelle tulee lisää teollisuutta, meluhaitta on ilmeinen. Koska Kuusakoski ei tarkasti määrittele esim. murskaimen mallia tai tyyppiä, todenmukaisia arvioita meluhaitasta on mahdoton tehdä. Liikenne tulisi kulkemaan asutuksen läpi, joten liikenteen melua tai onnettomuusriskin kasvua ei voida estää. Arvioinnissa on käytetty liian vanhoja ja suunniteltuun toimintaan nähden liian alhaisia vaikutusarvioita, esim. hydrologiasta tai Karhulammen tilasta vuodelta 2005 ollutta selvitystä. Kuitenkin jo nykyisen toiminnan on havaittu vaikuttavan alueen vesistöön haitallisesti. Luontoselvitystä ei ole tehty lainkaan, vaan on käytetty vuonna 1998 tehtyä selvitystä, jonka laatimistavasta ei ollut tarkempaa tietoa. Koska nykytilaa ja kaatopaikan vaikutuksia ei ole tarkasti selvitetty, ei luotettavaa arviointia luontovaikutuksista voi tehdä ja seuranta on mahdotonta lähtötietojen puuttuessa. Elohopean, kadmiumin, arseenin, sinkin ja muiden metallipitoisuuksien Rajalammessa kerrotaan olevan pieniä. Miksi ei voitu kertoa tarkkoja arvoja? Pitäisi pyrkiä tarkempaan ja läpinäkyvämpään tiedottamiseen. Myös muualla selostuksessa nykyisen toiminnan vaikutuksista kerrotaan liian epäselvästi. Jätteenkäsittelyalueen hulevesien käsittely on suunniteltu puutteellisesti. Pelkkä öljynerotus ei riitä niiden käsittelyyn, kun alueella käsitellään paljon erilaisia ympäristölle haitallisia aineita. Veteen liukenemattomatkin aineet, kuten esim. kreosootti, kulkeutuvat maassa aiheuttaen maaperän ja pohjaveden pilaantumista. Alueelle oli suunniteltu myös pilaantuneiden maiden käsittelyä. Kirjoittajat ovat eri mieltä alueen köyhäksi kerrotusta linnustosta. Jos linnusto jätteenkäsittelyalueen vierellä on todellakin köyhää, häiritsee mahdollisesti jo nykyinen toiminta lintuja erittäin paljon, sillä parin kilometrin päässä olevassa Pietarniemessä linnusto on erittäin runsasta. Liito-oravien esiintymistä alueella ei ole selvitetty. Sosiaalisten vaikutusten arviointiin käytetty lomake oli epäselvästi laadittu. Saatua vastuksia vähätellään, esim. ihmisten halukkuutta muuttaa pois alueelta. Asuntojen hinnanlasku ympäristön muuttuessa teollisuusalueeksi on todellinen uhka, joka aiheuttaa huolta ja taloudellista tappiota. Rajavuoren hanke on niin suuri, että sillä olisi merkittävä vaikutus ympäristöön. Luvattujen uusien työpaikkojen määrä on vähäinen aiheutettuun haittaan verrattuna. Kuusakoski on osoittanut haittoja muodostuvan monilla tasoilla. Ainoa peruste tulevan laitoksen sijainnille lienee olemassa oleva kaatopaikka ja käsitys, että jo pilattua aluetta ei voi enää enempää pilata. Teollinen toiminta pilaa ympäristöä merkittävästi lisää. Kuusakoski ei ole kyennyt hallitsemaan päästöjä jätteenkäsittelypaikalla. Käsittelyalueen laajetessa myös ongelmien voi odottaa kasvavan. Kuusakoski Oy:n pitäisi kantaa ympäristövastuunsa nykyistä paremmin. Tiedottaminen esim. nykyisen toiminnan ympäristökuormituksesta on epäselvää, eikä se ole läpinäkyvää. Tämä aiheuttaa pelkoa tulevaisuudesta, jos Kuusakoski Oy jatkaa vähättelevää ja välinpitämätöntä linjaa myös uuden toiminnan myötä.

Henkilöt J ja K ovat antaneet samansisältöisen vastineen kuin edellä olleet kirjoittajat.

Henkilöt L ja M haluavat sanoa mielipiteensä Rajavuoresta ja sinne menevää liikenteestä. Liikenne on jo nyt sietokyvyn rajoilla ja se tulee varmasti tulevaisuudessa lisääntymään. Esitellyt luvut eivät pidä paikkaansa, sillä jo Kuusakosken tankkiautot kuljettavat "vettä" kymmeniä kertoja päivässä Rajavuoreen. Ylinopeudet ovat suuria sekä tankkiautoilla että rekoilla. Tiellä on harvoin valvontaa. Autot kiihdyttävät vauhtiaan kirjoittajien talon kohdalla ja nii-

den äänet kuuluvat sisälle asti. Joskus jopa ikkunat helisevät. Niitä ei voi melun takia pitää auki. Liikenteen määrät saatiin näyttämään pienemmiltä, jos ne oli tehty Tommolän tehtaiden lomautusten aikana. Jos Kuusakosken tuotanto siirretään Rajavuoreen, se tietää liikenteen ja melun huomattavaa kasvua. Kirjoittajien asunnon arvo on varmasti jo laskenut ja laskee edelleen.

Henkilöt N ja O kertovat, että heillä on kesäpaikkoina käytetyt kiinteistöt Laakeasuontien varrella, tieltä on matkaa pihaan noin 30 m. Tällä hetkellä tietä liikennöi Kuusakoski Oy:n rekkoja arviolta useita tunneissa, ja ne aiheuttavat jo nyt huomattavan meluhaitan. Toiminnan laajentaminen Rajavuoreen tulee nostamaan meluhaitan merkittäväksi. YVAssa on melusta käytetty keskiäänitasoja, jotka eivät ylitä määräyksiä. Keskiäänitaso ei sovellu ohiajaviin rekkoihin, jotka aiheuttavat ääntä vain lyhyen aikaa. Ohiajomelu ja muutamissa raskaammissa rekoissa myös tärinä kuitenkin häiritsee merkittävästi. Melusta on jo nyt haittaa, ja toiminnan laajentuminen tulisi nostamaan melutasoa entisestään. Melulle pitää asettaa rajoituksia tai poistaa sitä, esimerkiksi laittaa ajokielto iltaisin, öisin ja viikonloppuisin tai rakentaa meluaita.

Henkilö P toteaa, että laitoksen sijaintipaikaksi aiottu alue on sekä asukkaiden hyvinvoinnin että luonnonympäristön kannalta tarkoitukseen täysin sopimaton. Aiottu laitos on sijaintinsa puolesta räikeässä ristiriidassa Kansanterveyslaitoksen julkaiseman WHO:ssa sovitun eurooppalaiseen toimintaohjelmaan perustuvan "Lasten ympäristö ja terveys" –selvityksen kanssa ja vaarantaa lähialueiden lasten terveyden ja kehityksen. On tärkeää huomata, että erilaiset ohjeet ja turvallisuusstandardit perustuvat useimmiten aikuisväestössä käytettyihin kriteereihin. Erityisessä vaarassa ovat lasten lisäksi ikääntyneet ihmiset sekä sydän- ja keuhkosairauksista kärsivät ihmiset. Heille myös ilmansaasteille annetut ohjeet alittavat pitoisuudetkin voivat olla kohtalokkaita. Osalle epäpuhtauksia, esim. pienhiukkaset, ei ole edes annettu raja-arvoja, koska turvallista alarajaa ei tunneta. Hankkeen mukanaan tuoma saastemäärien lisääntyminen ei koske vain Rajavuoren lähiasukkaita, vaan epäedullisen sijainnin aiheuttama raskas ja runsas rekkaliikenne lisää tuhansien heinöläläisten altistumista ilman epäpuhtauksille. Ympäristöterveysohjelmien tavoitteena on vähentää ihmisten altistumista saasteille. Tulipalon tai vastaavan onnettomuuden sattuessa suuri määrä asukkaita on tuulen suunnasta riippuen välittömässä vaarassa myös Heinolan keskustassa. Tulipalot ovat tavallisia jätteenkäsittelylaitoksissa, eivätkä YVA-selostuksessa mainitut varotoimet voi niitä varmasti estää. Mitään pakottavaa syytä sijoittaa laitos Rajavuoreen lähelle asutusta ei ole, se on mahdollista sijoittaa valtateiden läheisyyteen kauemmas asutuksesta. YVA-selostuksesta puuttuu ympäristölääketeollinen arviointi ja näkökulma. Yksittäisten eri epäpuhtauksien on arvioitu kunkin lisääntyvän hiukan. Ilman huomiota on jäänyt se seikka, että jos monet eri saasteet lisääntyvät vaikka vähänkin, niin epäpuhtauksien yhteismäärä ei enää ole vähäinen. Arviossa on otettu kantaa vain tiettyihin epäpuhtauksiin, vaikka on selvää, että syntyy myös päästöjä, joita ei ole mainittu. Mitään selvitystä niiden kaikkien yhteisvaikutuksesta ihmisen terveyteen ei ole edes yritetty tehdä. Tehtävä lieneekin mahdoton, koska riittävää tutkimustietoa ei ole olemassa. Se on merkittävä, kun ympäristölupaa haetaan laitokselle, jonka sijainti on suunniteltu aivan asutuksen lähelle. Esimerkkejä epäpuhtauksista, jotka puuttuvat selostuksesta ovat mm. hiukkaset. Selostuksessa puhutaan vain PM₁₀-hiukkasista. Ihmisten kannalta huomattavasti haitallisemmista PM_{2,5}-hiukkasista ei ole esitetty mitään arviota. Kierrätyslaitoksella on tarkoitus käsitellä 40 000 tonnia rakennusjätettä vuosittain. Pääosin kaikissa varsinkin ennen 1980-lukua rakennetuissa rakennuksissa on käytetty runsaasti asbestia, jota ei ole mitenkään tuotu esiin

YVA-selostuksessa. Kuinka rakennusjätteitä lajiteltaessa voidaan varmistaa, että ne eivät ole asbestipitoisia? Käytännössä jokaisen kuorman kaikista materiaaleista pitäisi ottaa näytteet ja analysoida ne laboratoriossa ja polttokokein. On yleisesti tiedossa, että määräyksiä asbestijätteen käsittelystä rakennusten purkutöiden yhteydessä noudatetaan hyvin sattumanvaraisesti. Asbesti ei ole vain työsuojelukysymys, vaan sen haitat voivat ulottua kauaskin ympäristöön. Se ei liukene veteen, pala, haperru eikä muutoinkaan hajoa. Ultrakevyinä asbestihiukkaset voivat ajautua pitkiäkin matkoja ilmavirtojen mukana. Yli 20 vuotta vanhojen rakennusten ongelmia ovat myös PCB ja elohopea. Kiinteässä rakenteessa ollessaan nekään eivät ole haitallisia, mutta muuttuvat sellaisiksi rakenteita rikottaessa. Molemmat rikastuvat ravintoketjussa luontoon joutuesaan. YVA-selostus ei anna vastausta siihen, kuinka estetään näiden vaarallisten aineiden pääsy luontoon tai viemärijärjestelmiin. Rajavuoren lähialueella on mitattu Suomenkin oloissa suuria pitoisuuksia uraanin hajoamistuotetta radonia. Selvityksessä ei ole mainintaa louhittavan kallioalueen uraani- tai radonpitoisuudesta eikä louhittavista kuutiomääristä. Selostuksen mukaan tämä kallioista louhittu todennäköisesti radioaktiivinen murske käytetään alueen täyttömaana. Melu vaikuttaa monella tavalla kielteisesti ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin, se voi häiritä tai vaikeuttaa työskentelyä, lepoa, nukkumista, viestintää ja oppimista ja aiheuttaa stressiä ja muita vaikutuksia. Tässä hankkeessa voimakasta melua lähialueille tulevat aiheuttamaan sekä laitos että voimakkaasti lisääntyvä rekkaliikenne. Laitoksesta kerrotaan, että sen aiheuttama 40 dB:n vyöhyke voi ulottua 1,2 km:n etäisyydelle laitoksesta. Lasten kehitystä ajatellen melutaso on aivan liian korkea. Jotta lapset erottaisivat puhetta riittävän hyvin, heidän viestintäympäristössään puheen tason tulisi olla 15 – 20 dB voimakkaampi kuin taustamelun tason. Lapsen iän mukana hyväksyttävä taustamelutaso kasvaa. Myös rakennusaikaisesta erittäin voimakkaasta melusta tulisivat lähialueilla asuvat lapset kärsimään merkittävän osan lapsuudestaan ja tärkeästä kehitysvaiheestaan. YVA-selostuksessa todetaan, että laitoksen vaikutusten arviointiin liittyy aina epävarmuustekijöitä. On suorastaan edesvastuutonta lähteä testaamaan lähiympäristön ihmisten terveyden vaaran- tamisen uhalla, osuivatko arviot edes sinne päin. Liene selvää, että selvityksen tekijätaho on vähintäänkin alitajuisesti toiminut selvityksen maksajan ja tilaa- jan toiveiden mukaisesti. On perusteltua olettaa, että riskit on pikemminkin ali- kuin yliarvioitu. Suomi on allekirjoittanut ennalta ehkäisemisen periaat- teen. EU:n komissio edellyttää, että sitä on noudatettava, jos tieteelliset tiedot eivät ole riittäviä, lopullisia tai varmoja. Tässä tapauksessa ne eivät ole mitään näitä kolmesta. Hankkeelle ei tule antaa ympäristölupaa Rajavuoreen sijoitet- tuna.

Henkilö Q toteaa, että YVA-selostuksessa annetaan ymmärtää, että Rajavuo- reen suunniteltu teollisuuslaitos ei aiheuttaisi merkittäviä ympäristöhaittoja. Kaikkien esitettyjen lukujen kohdalla loppupäätelmä on se, että päästöt jäävät normien alle eikä haittaa tule millekään intressitalolle. Selostuksessa ei ole arvioitu muutoksia kaupungin asukkaiden ja erityisesti lähialueiden asukkaiden nykytilanteeseen, ts. sitä, kuinka liikenne, melu, ilmanlaatu yms. seikat muut- tuvat nykytilanteesta. Liikenteen nykytilannetta ei ole esitetty luotettavasti. Tielaitoksen laskelma ja arvio ei ole riittävä selvitys, vaan kaupungin tulee tehdä liikennelaskenta kuntalaisaloitteen mukaisesti tieosittain ja erityisesti raskaan liikenteen osuus. Rainion ja Lakeasuon melutasot ja äänimaisema tu- lee selvittää. Jos se muuttuu nykyisestä autojen satunnaisista äänistä ja luon- nonäänistä jatkuvaan teollisuuden meluun, haitta on huomattava, vaikka melu- taso pysyisikin sallittujen desibelimäärien rajoissa. Em. alueiden ilmanlaatua heikentää nyt vain tavanomainen asuminen. Teollisuustoiminta muuttaa sitä

pysyvällä tavalla, joten muutos on merkittävä, vaikka päästöjä kontrolloidaan viranomaisten määräämällä tavalla. YVAN mukaan pohjavesi ei tule pilaantumaan. Niiden kulkeutumista ei ole luotettavasti selvitetty, joten riski on olemassa. Pintavedet johdetaan Jokuenojaa pitkin Konniveteen. Hanke on jyrkässä ristiriidassa ympäristönsuojelutavoitteiden kanssa. Loma-asutukselle on annettu äärimmäisen tiukkoja määräyksiä, mutta Kuusakoski saa johtaa kaatopaikan suotovedet Konniveteen. Tässä ei kansalaisten yhdenvertainen kohtelu toteudu. Vaikka Rajavuoren loppusijoituspaikka on rantaosayleiskaavassa, se ei oikeuta alueen käytön muuttamista teollisuusalueeksi. Rantaosayleiskaavalla on tarkoitus ohjata rantarakentamista lähinnä loma-asutuksen kannalta. Kuukaan Rainion asukas ei ole voinut käsittää, että kaavalla järjestetään Rainion ja Lakeasuon vaikutuspiiriin kuuluvaa kaatopaikka-asiaa. Rajavuoren maankäyttö pitää ratkaista ensi vaiheessa koko Heinolan kaupunkia koskevassa yleiskaavassa, jota sitten voidaan tarkentaa Rajavuoren osayleiskaavalla ja asema-kaavalla, jos tarpeellista. Heinolan kaupungilla ei ole yleiskaavaa, ja olisi toivottavaa, että ympäristökeskus puuttuisi tähän epäkohtaan. Ympäristökeskuksen tulisi ohjeistaa kaupungin luottamushenkilöitä ja virkamiehiä sen näkemys torjumiseksi, että yleiskaava muodostuu useiden laadittujen ja laadittavana olevien osayleiskaavojen summana. Kaupungille aiheutuu riskejä alueen muuttamisesta teollisuusalueeksi siten, että yrityksen mahdollisesti lopettaessa toimintansa alueen kunnossapito tulee Heinolan kaupungille. Kaupungin pitää kaavoittaa ko. riskilaitoksen kaltaiset teollisuusalueet siten, että mahdollisten riskien toteutuessa kustannukset ovat hallittavissa, ja varmistaa erilaisilla vakuusjärjestelyillä, että kustannukset eivät lankea ainakaan kokonaan kaupungin maksettaviksi. Ympäristölupaviranomaisen pitää asettaa riittävä vakuus alueen puhdistamiseksi. Kaupungin tulee varautua päätöksissään mahdollisiin puhdistuskustannuksiin.

Henkilö R katsoo, että selvitys oli liikenteen osalta puutteellinen. Liikenteen määrät Lakeasuontielle olivat pitkälti olettamuksia. Rekkaliikenne ilmoitettiin muodossa autoa/vrk, mikä on harhaanjohtavaa, koska Kuusakoski on ilmoittanut, että klo 22 – 6 ei ole liikennettä. Sade- ja valumavesien laskeminen vapaasti Rajalampeen tuntuu epäilyttävältä. Kaikki alueelle tuotava jäte on tarkoitus varastoida ulkona. Joukossa on varmaan myös vanhojen rakennusten purkuosia, joissa saattaa olla asbestijäämiä. Niiden pääsy luontoon pitäisi estää. Sama koskee mahdollista pyrolysointilaitosta eli jos vanhat kaatopaikat avataan, myös niistä tulevat valumavedet ja siirron yhteydessä tulevat sadehuuhtoumat pitäisi käsitellä. Myös vanhojen kaatopaikkojen avauksesta johtuvat haju ja pöly pitäisi ottaa tarkemmin huomioon. Alueelle suunnitellun pyrolysointilaitoksen lupaa ei saisi sisällyttää muiden laitosten sekaan, vaan sille pitäisi määrätä erillislupa ja tiukemmat päästömääräykset. Missään ei tullut ilmi, mikä on alumiinisulaton kohtalo tulevaisuudessa. Ollaanko sekin siirtämässä samalla ympäristöluvalla Rajavuoreen? Asioita piilotellaan ja pimitetään liikaa lähiasukkailta. Viime vuonna alkukesästä Rajavuoressa tehtiin kallioperän räjäytystä ja murskausta. Silloin olisi pitänyt mitata melua ja pölyä, jotta olisi saatu todellista tietoa. Murskausmeteli kuului selvästi sisälle asuntoihin. Pöly- ja meluongelmasta pitäisi tehdä selvemmät rajat, koska alueen suojapuustoa on jo kovasti hakattu ja tullaan varmaan vielä hakkaamaan. Metsänomistajat pelkäävät puiden kärsivän laitosten läheisyydessä ja siksi myyvät puustoa pois. Päästöjen puolueetonta seurantaa pitäisi muutenkin tiukentaa. Kaikessa riittää Kuusakoski Oy:n oma ilmoitus. Maakauppaepäselvyyksien vuoksi Kuusakoski Oy:n rehellisyys ja luotettavuus on kärsinyt aimo kolauksen lähiasukkaiden keskuudessa. Kirjoittaja on pitänyt yliopistojen tutkimustyötä hyvänä ja puolueettomana, mutta on nyt todella pettynyt. Liian paljon

olettamuksia, 10 vuotta vanhoja liikennemääriä, Lahden alueen ilmapvirtaustiedot. Liikenteen melusta todettiin tiedotustilaisuudessa oudosti, että Lakeasuon asutusalueen sisäinen liikenne on meluisampaa kuin Rajavuoreen kulkeva rekaliikenne. YVA-selvitys on tehty täysin Kuusakoski Oy:n ehdoilla ja eduksi. Asuinympäristönsä puolesta taistelevat lähiasukkaat on unohdettu kokonaan. Rahan valta on niin suuri, että sillä voi ostaa kaupungin päättäjät, valehdella maakaupoissa, ostaa mieleisen YVA-selvityksen ja pilata muutaman sadan ihmisen asuinviihtyvyyden ja –ympäristön. Heinolan alueelta olisi varmasti löytynyt teollisuustontti, jossa asutusta ei olisi ollut näin lähellä.

Henkilö S toteaa, että YVA-menettely on tarkoitettu keinoksi, jolla jokainen osapuoli pystyy selvittämään hankkeen ympäristövaikutuksia ja vaikuttamaan siihen liittyvään päätöksentekoon, myös Heinolan asukkaat ilman, että heitä tai heidän edustajiaan pilkataan. YVAn tekijän pitäisi olla pätevä, hankkeen omistajasta riippumaton toimija. Tämän hankkeen arvioinnissa riippumattomuus tai puolueettomuus ei ole selvä. YVA-selostus on ylimalkainen ja vähättelevä lähes kaikilla osa-alueilla. Otsikoiden ja asioiden jäsentely on poukkoileva ja samoja asioita käsitellään monessa eri kohdassa, niin että asiakirjaa pitää selata edes takaisin. Se on tehty täysin yrityspainotteisesti. Jokaisessa luvussa vaakuutetaan, että hanke on toteutuskelpoinen tai ei ole estettä hankkeen sijoittamiselle Rajavuoreen. Kaikki ympäristövaikutukset todetaan vähäisiksi ja niitä voidaan vielä vähentää. Arvioinnissa on paljon olettamuksia ja pohdintoja. Jotkin tekstin osat tuntuvat enemmän yrityksen kuin tutkimuskeskuksen laatimilta. Tekstissä käytetään runsaasti löysiä termejä. YVA-laki ei toteudu, koska arvio tehdään tehtaan siirron vaiheista, kun se pitäisi tehdä sijoituspaikan vaihtoehtoista. YVAssa on tarkasteltava myös yhteisvaikutuksia muiden ympäristöä jo rasittavien tekijöiden kanssa. Erityisesti pitää kiinnittää huomiota viimeisimpiin merkittäviin tutkimustuloksiin mm. mikrohiukkasista tai autoimmunisairauksista. Tarkasteltavan lähialueen on oltava laajempi kuin 0,5 km:n säteellä oleva. Autoimmunisairauksien aiheuttajia ovat ympäristömyrkyt, kuten raskasmetallit ja dioksiinireseptoriin sitoutuvat myrkyt. Pahimpia päästölähteitä ovat erilaiset polttoprosessit, kuten kierrätettävän metallin sulattaminen ja polttoleikkaus ja jätteiden poltto. Kierrätysmetallia raaka-aineena käytävien metallitehtaiden päästöt ovat EU:n teettämien mittausten mukaan vakavimpia. Hankealueesta ei ole esitetty minkäänlaista karttaa kierrätyslaitoksen rakennusten ja laitteiden sijoittamisesta, vaikka niihin viitataan monessa kohdassa ja niistä on luonnoksia olemassa. YVA-selostuksessa on vedottu paljon kierrätystoiminnan perusteluihin ja tärkeyteen sekä lakipykäliin ja prosessien kehittymiseen. Ei näitä asioita olekaan kyseenalaistettu eikä Kuusakoski Oy:tä julistettu pahantekijäksi kierrättäjänä. Kyse on Rajavuoren alueen muuttamisesta teollisuusalueeksi, ja sitä vastustetaan voimakkaasti. Vastustajiksi ovat leimautuneet Lakeasuon, Rainion ja kirkonkylän asukkaat. Rainion aluetta on markkinoitu rauhallisena, meluttomana, turvallisena ja lähellä luontoa olevana asuinalueena. Jopa vielä puolitoista vuotta sitten alueelle rakentaville perheille kaupunki on luvannut, että alueelle ei tule teollisuutta. Monet Rainioon muuttaneet perheet ovat valinneet alueen, koska se on tarjonnut jotakin heidän arvoihinsa ja elämäntyyliinsä sopivaa. Suuri osa Rainion asukkaista on jatkuvassa kolmivuorotyössä hyvinkin meluisissa paikoissa tai stressaavassa työssä, jolloin asuinalueen rauhallisuus ja hiljaisuus on jaksamisen ja levon kannalta ehdotonta. Maankäyttö- ja rakennuslain tavoite on järjestää alueidenkäyttö ja rakentaminen niin, että siinä luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle ja edistetään ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää kehitystä. Rajavuorihanke koskee jokaista heinolalaista jo nyt tai myöhemmin, jos hanke toteutuu. YVA-selostusta lukiessa jäi paljon epäselviä asioita ja ky-

symyksiä joihin tulisi saada selvyys. Näitä kirjoittaja on käsitellyt yksityiskoh-
taisesti YVA-selostuksen sivu sivulta. Lukuisista hyvistä kysymyksistä ja
kommenteista mainittakoon mm. kysymykset tasaaltaaseen kertyvän suoto-
veden määrästä ja laadusta sekä loppusijoitusalueen vesistökuormituksesta,
käsittely- ja varastoalueiden hulevesien määrästä, laadusta ja käsittelystä sekä
asfalttikentän tiiveyden varmistamisesta. Esitetyt liikennemäärät ovat pie-
nemmat kuin vuotuisen jätemäärän ja kuljetusajoneuvojen koon perusteella
lasketut määrät. Ilmapäästöjen mallinnuksissa olisi pitänyt käyttää Heinolan
sääoloja kuvaavia tietoa, ei Lahden, koska ne ovat erilaiset.

Henkilö T ja neljä muuta allekirjoittajaa pitävät selostusta kokonaisuudes-
saan riittämättömänä ja epätarkasti tehtynä, kun ottaa huomioon, että kyseessä
on hanke, joka koskee Pohjois-Euroopan suurimman kierrätyslaitoksen raken-
tamista ja raaka-aineena on materiaaleja, joiden aiheuttamista ympäristövaiku-
tuksista muualla Euroopassa puhutaan toiseen sävyyn ja joista on tutkimustu-
loksiakin olemassa. Selvityksessä on myös turhaa toistoa. Selvitys mainitsee
ilmapäästöinä vain typen oksidit ja pienhiukkaset, ja näistä edelliset on mal-
linnettu päästöraja-arvon, ei tehtyjen mittausten perusteella. Raskasmetalleista
pitäisi esittää oletusten sijasta arvioidut raskasmetallilaskeumat ja niiden le-
viäminen myös kartalla. Ilmapäästöjen leviämismallinnus pitää tehdä Heinolan
sää tiedoilla sekä rakennusaikaisesta että varsinaisesta toiminnasta. Miksi Myl-
lyojalla vuonna 1997 tehtyä sammalpallo tutkimusta ei voi käyttää arvioitaessa
ihmisten altistumista? Myllyojalta löytyy edelleen lyijypitoisuuksia, ne pitää
arvioida myös Rajavuoren ympäristössä. Lisäksi pitää tarkentaa, millä alueella
kaarnan happamuus on kohonnut. Kuvat 12 – 15 ovat niin pieniä, että niistä ei
saa selvää, ja ohjearvojen numerotiedot ovat arvailujen varassa. Rakennusjät-
teen käsittelystä ei missään mainita asbestin käsittelyä, varastointia ja loppusi-
joitusta. Tehtaan edustajat väittivät tiedotustilaisuudessa, että he eivät käsittele
ongelmajätettä. Kuitenkin esim. loppusijoitetusta jätteestä osa on ongelmajä-
tettä ja autonromujen esikäsittelyssä ne mainitaan myös. Pyrolysoinnista on
tehtävä koepolttoja ja mitattava savukaasuista furaani-, PCB- ja PAH-
yhdisteiden pitoisuudet. Päästöraja-arvoja ei saa käyttää oletuksena, kuten on
tehty typen oksidien kohdalla. Myös syötteiden pitoisuudet on määritettävä ja
ilmoitettava. Savukaasupäästöt ilmaan ja kaasunpuhdistuksen jätevesienkäsit-
tely pitää selvittää. Pyrolysointilaitoksen raaka-aineeksi ilmoitettu orgaaninen,
muovi- ja kumipitoinen materiaali sisältää viittä kiellettyä POP-yhdistettä. Lai-
tokselle tuodaan raaka-ainetta muualtakin kuin Suomesta, ja näiden lähtömai-
den lainsäädäntö tai käytäntö ei välttämättä ole em. aineiden suhteen sama
kuin Suomessa. PCB- ja PAH-yhdisteitä sekä dioksiineja ja furaaneja koskevia
tietoja ei ole selvitetty YVA-selostuksessa eikä arvioitu niiden vaikutusta ym-
päristöön. Lisäksi on selvittettävä, mitä poltosta syntyvälle myrkylliselle tuh-
kalle tehdään. Esim. lentotuhkaa ei ole otettu huomioon. Välivarastoitavan
materiaalin määrän vaihtelua perustellaan mm. alueellisen kertymän kausi-
vaihtelulla, ja samassa lauseessa mainitaan kuljetusten laivakoon olevan yksi
peruste. Minkä alueen kertymästä on kyse? Erottelulaitokselta jäävä paljon
haitta-aineita sisältävä jae ohjataan jatkokäsittelyyn. Mikä se on ja missä se
tehdään? Liikenteen määrä pitää ilmoittaa muodossa raskas ajoneuvo/tunti teh-
taan aikoihin sidottuna. Liikenteen määrää yritetään kaunistella ja tehdä luki-
jalle vaikeaksi oikeasti tietää. Myös kaatopaikkaliikenne pitää ottaa huomioon
liikennemääriä ilmoitettaessa. Myllyojan tehtaan kapasiteetti on noin 200 000
tn. Sen raskaan liikenteen todellinen, laskettu määrä on 325 ajoneuvoa/vrk,
vaikka osa toimituksista hoidetaan rautateitse. Selostuksessa ei päästä VE
3:ssakaan kuin 148 ajoneuvoon/vrk, vaikka kaikki materiaali Rajavuoreen aja-
taan autoilla. Ero automäärien välillä ei voi pitää paikkaansa. Mihin vaikutus-

ten arvioinnissa käytetty tiepiirin liikennemääräarvio perustuu? On tehtävä liikennelaskenta moottoritien liittymästä Hevosvuorentielle asti ja uusi laskelma raskaan liikenteen lisäyksestä. Selostuksen kaikki kohdat, joissa käsitellään liikennettä, ovat vaikeita lukea, ja tekstistä ja taulukoista on erittäin hankalaa hahmottaa arvioitua liikennemäärää. Lakeasuontien kerrotaan kestävän hyvin raskaan liikenteen. Tie ei kuitenkaan kestä nykyistäkään raskaan liikenteen kuormitusta, vaan on jatkuvasti, myös leutoina ja sateisina talvina, täynnä syviä kuoppia, joita pitää pyytää paikkaamaan. Usein on keskityttävä enemmän siihen, missä kohtaa ajokaistaa ajaa, kuin muun liikenteen huomioon ottamiseen. Se on vaarallinen yhtälö pimeällä, valaisemattomalla tiellä, jonka pientareilla kävellään, ajetaan polkupyörällä ja lenkkeillään. Kun Kuusakoski aloitti YVA-menettelyn vuonna 1997 uudesta kaatopaikasta, sillä oli kuusi eri vaihtoehtoa, joista kaikki eivät olleet yhtiön omistuksessa. Miksi kierrätyslaitoksen vaikutuksia ei voida arvioida myös useammassa paikassa, kuten Vierumäellä Syrjälänkankaan teollisuusalueella tai Myllyojalla nykyisten tehtaiden itäpuolella. Loppusijoitusalueen riittävydestä pitää tehdä tarkat laskelmat ja kertoa, millaista lisätilan tarvetta laitoksella tulee olemaan Rajavuoreen tulevana vuotena. Meluarvioinnin yhteydessä todetaan, että Rajavuoren läheisiä metsiä ei ole kaavoitettu virkistysalueeksi. Tätä kaavoittamattomuutta ei voi pitää minään perusteena olla välittämättä melun ohjearvon ylittymisestä, koska aluetta käytetään ulkoiluun ja kaavaankin sillä on merkitty olevan ulkoilun ohjaamisen tarvetta. Melumallinnuksesta ei kerrota, mitä maastotietoja siihen on käytetty. Onko puuston vaimentava vaikutus otettu huomioon? Jos on, niin mallinnus pitää tehdä myös ilman puustoa, koska kukaan ei voi taata, että puustoa ei hakattaisi laitosta ympäröiviltä alueilta. Onko materiaalisiiroissa käytettyjen työkoneiden äänet, varsinkin peruutuspiippausääni, otettu huomioon? Meluvyöhykkeet on kuvattu vain liikenteen melusta. Laitoksen ja liikenteen yhteisvaikutuksesta ei ole kuvausta eikä desibelimääriä, vaikka ne vaikuttavat ympäristöön samanaikaisesti. Melua havainnollistavat kuvat ovat niin pieniä ja suttuisia, että niistä ei saa selvää. Arvioinnissa ei ole käsitelty hajua lainkaan, vaikka jo nyt loppusijoitusalueelta tulee ajoittain palaneen kumin hajua asuntoihin. Onko pilaantuneiden maiden kompostointi täysin hajutonta? Selvityksessä viitataan valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin, mutta niitä ei voi käyttää perusteina hankkeen sijoittamiselle Rajavuoreen. Rajavuoreen nykyisin olevat toiminnot toteuttavat uuden maakuntakaavan EJ1-varausta, mutta aluetta ei ole osoitettu jätteen hyödyntämistä varten. Tuleva toiminta on osittain teollista tuottamista. Selostustekstissä ei mainita, että Myllyojalla on kaavalliset edellytykset hankkeen toteuttamiselle. Selostuksessa todetaan, että hankkeella ei ole vaikutusta maankäyttöön ja kaavoitukseen, mikä ei pidä paikkaansa. Alueelle tultaisiin ohjaamaan myös muuta teollisuutta, ja asutus ja vapaa-ajan asuminen kärsisivät. Kirkonkylän, Rainion, Lakeasuon ja Komostenkylän kehittäminen asuinalueina tulisi tiensä päähän. Kaavoittajan kanssa pitäisi selvittää ensin, missä tällainen laitoskokonaisuus voisi Heinolassa toimia, ja aloittaa YVA-menettely uudestaan. Vaikutukset pinta- ja pohjavesiin on selvitetty vuoden 2005 loppusijoitusalueen mukaisesti, vaikka toiminnot tulisivat olemaan erilaiset ja paljon massiivisemmat. Selostuksessa todetaan, että pohjaveden virtaussuunta on ilmeisesti Konniveden suunta ja ettei sen purku kohtaa voida osoittaa. Suunnat ja purkukohdat voidaan todentaa merkkiaineella, ja tämä tutkimus on syytä tehdä, koska alueella tultaisiin käyttämään päivittäin valtavat määrät vettä mm. pölynsidonnassa. Lisäksi alueella väliavarastoidaan ongelmajätteitä. Selostuksessa ei oteta huomioon Suomessa yleistyneitä rankkasateita ja myrskyjä. Jos rankkasateilla hulevesiä voi päästä puhdistamattomina maastoon, se on syytä ottaa huomioon jo suunnitteluvaiheessa. Epäselvää on, mitä tarkoittaa, että laitoksen prosesseissa ei käytetä vettä, kun kuitenkin

kin ainakin seitsemässä kohdassa kerrotaan vesisumutuksista tai kasteluista? Mitä tarkoittaa se, että ei synny jätevesiä? Mihin kulkeutuu kaikki prosesseissa käytetty vesi? Pitäisi selvittää myös kaupungille koituvat välilliset kustannukset jätevesiviemäröinnistä ja mahdollisista teknisistä muutoksista jätevesilaitoksella. Luontovaikutuksia on tarkasteltu vain kesällä 2008. Niitä pitää tarkastella paljon pidemmältä ajalta ja kaikkina vuodenaikoina. Laitoksen lähi-alueella on luonnoltaan arvokas Karhulammen alue, jonka äänimaisema muuttuu merkittävästi. Tekstin mukaan lampeen ja sen lähiympäristöön kohdistuvat hajapölypäästöt jäävät vähäisiksi verrattuna nykyiseen tilanteeseen. Tarkoitako tämä sitä, että nykyinen tila on jo huolestuttavan korkea tai että lammen ympäristö on jo nyt pahasti vioittunut päästöistä? Arvioinnissa ei ole selvitetty sitä, kuinka Rajavuoren alueen avohakkuut vaikuttavat myrskyissä ympäröivään metsään. Mitä selostuksessa tarkoitetaan hankealueen ja sen ympäristön luonnonvaroilla? Hankkeen toteuttamiskelpoisuutta perustellaan sillä, että jos sitä ei toteutettaisi, jouduttaisiin raaka-ainetta tuottamaan kaivosteollisuudessa. Kuusakoski Oy ei kuitenkaan ole ainoa toimija ko. alalla, ja joku muu voisi toteuttaa sen muualla kuin tässä selvityksessä arvioidulla alueella. Selostuksessa todetaan, että hanke ei vaikeuta Rajavuoren metsien metsätaloudellista käyttöä. Toisaalla kuitenkin todetaan, että on tärkeää, että hankealueen ja asutuksen välillä ei tehdä avohakkuuta. Myös marjastuksen ja sienestyksen kohdassa tekstissä on ristiriitaisuutta. Selostuksessa arvioidaan, että Rajavuoren lähiseudun asukkaiden asenteisiin ja pelkoihin vaikuttaa todennäköisesti Myllyojan tehtaiden historia. Sekin vaikuttaa, mutta ehdottomasti vaikuttaa myös tämän hetkinen tieto polttolaitosten päästöistä ja myrkkujen ja melun vaikutuksista ihmisten terveyteen, uutiset yritysten piittaamattomuudesta ympäristönsä suhteen ja tieto Kuusakoski Oy:n tavasta toimia muualla Suomessa. Selostuksessa päätellään, että asukkaat ovat tottuneet loppusijoitusalueelta tulevaan meluun, koska siitä ei ole tullut valituksia. Asukkaat ovat saaneet sen käsityksen, että melu on kaatopaikka-alueen laajennuksesta johtuvaa tilapäistä melua, jonka väliaikaisena voi sietää. Samoin kerrotaan, että asukkaat ovat tottuneet myös Rajavuorella oleviin ampumarata- ja maastoautojen harjoitusrataan. Näiden melu on kuitenkin impulsiivista eikä kokoaikaista, eivät verrattavissa koko ajan toimivan laitoksen meluun. Kuinka melun torjunnassa otetaan huomioon päiväsaikaan nukkuvat vuorotyöläiset tai päiväkodin lapset? Myös Reumasairaalan ulkoilualueiden soisi pysyvän meluttomina. Selostuksessa kerrotaan, että pitkällä aikavälillä hankkeella ei ole vaikutusta kiinteistöjen arvoon. Tämä ei pidä paikkaansa, koska asuinalueiden arvo romahtaa heti hankkeen alettua ja myös pitkällä aikavälillä. On selvittävä, kuka on vastuussa kiinteistöjen arvon alennuksesta ja paljonko se on eri vaihtoehdoissa. Selostuksessa todetaan, että pohjoisen reitin varrella ei ole paljon asutusta. Reitin varrella on kuitenkin lukuisia omakotitaloja ja muutamia rivitaloja. Kevyen liikenteen väylän rakentaminen parantaa vain liikenneturvallisuutta, mutta muut liikenteen vaikutukset eivät siitä poistu. Selostuksessa kerrotaan, että perehdyttämisellä ja valvonnalla vaikutetaan liikenteen melun vähenemiseen. Kuljetuskalusto on kuitenkin pääosin vanhaa eikä Kuusakoski Oy siihen voi vaikuttaa. Selostuksessa kerrotaan, että renkaiden välivarastointi on tulipaloriski. Laitos tulisi toimimaan yhden tien päässä, joka voi onnettomuustilanteessa olla tukossa niin, että palokunta ei pääse paikalle. Mikä on pelastusviranomaisen kanta asiaan? Taulukossa 25 on Elinkeinoelämä ja työllisyys –kohdassa kirjoitettu eri tavoin kuin tekstissä. Sosiaalisten vaikutusten seuranta pitää tehdä jatkossakin. Myös asuinalueiden puutarhatuotteiden raskasmetallipitoisuuksia pitäisi seurata. Selvityksessä on paljon epämääräisiä lauseita. Yhden allekirjoittajan täydennys: Hän on tutustunut [Hämeen ympäristöstrategian] visioihin ja teemoihin, joiden toteuttamisella Häme olisi vuonna 2015 "ihmisen paras ympä-

ristö". Hänen mielestään Kuusakoski Oy:n suunnitelma rakentaa kierrätyslaitos Rajavuoreen ei ole Hämeen ympäristöstrategian tavoitteiden mukainen, varsinkin pohja- ja pintavesiin kohdistuvan riskin vuoksi ja asuin ympäristön viihtyvyyden, terveellisuuden ja turvallisuuden suhteen. YV-selostukseen oli noukittu vain hankkeen suhteen positiivisia suunnitelmia ja strategioita, ei mm. Heinolan omaa kestävä kehityksen toimintaohjelmaa eikä Hämeen ympäristöstrategiaa. Ne kumpikaan eivät selvästi ohjaisi kierrätyslaitosteollisuutta Rajavuoren kaltaiselle alueelle.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Hämeen ympäristökeskus antaa yhteysviranomaisena lausunnon arviointiselostuksesta ja sen riittävydestä. Hankkeen ja sen vaihtoehtojen vaikutukset on YVA-lain 10 §:n mukaisesti pitänyt selvittää arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon pohjalta.

Muissa arviointiselostuksesta annetuissa lausunnoissa ja mielipiteissä on runsaasti tietoa käytettäväksi ja huomioon otettavaksi hankkeen seuraavissa käsittelyvaiheissa. Ympäristökeskus lähettää kopiot saamistaan lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle. Alkuperäiset asiakirjat säilytetään Hämeen ympäristökeskuksessa.

Hankekuvaus

Hanke on pääpiirteissään kuvattu siten, että siitä aiheutuvien ympäristövaikutusten tunnistaminen ja arvioiminen on ollut mahdollista. Jäljempänä todetuilta osin kuvaus olisi tarvinnut tarkennuksia ja täydennyksiä.

Yhteysviranomaisen lausunnossa esitettiin, että olisi ollut hyvä esittää kartalla Kuusakosken Rajavuoresta ostaman uuden alueen sijainti sekä mahdollisuuksien mukaan eri toimintojen alustava sijoittuminen alueelle. Tällaisia karttoja ei arviointiselostuksessa kuitenkaan ole esitetty, vaikka esimerkiksi melumallinnuksessa on käytetty rakennusten mitoitus- ja sijaintitietoja.

Yhteysviranomaisen edellytti lausunnossaan, että hyödyntämiskelvottomien jätteiden loppusijoitus Rajavuorella otetaan arviointiin mukaan ja arvioinnissa selvitetään kaatopaikan nykyinen tila ja vaikutukset ja kaatopaikan osittain muuttuvan tilanteen ja kierrätyslaitoksen yhteisvaikutukset. Loppusijoitusalueen nykyinen toiminta on kuvattu pääpiirteissään, mutta esimerkiksi karttapiiristä eri toimintojen sijoittumisesta nykyiselle alueelle ei esitetä. Kierrätyslaitoksesta johtuvia loppusijoitusalueelle sijoitettavien jätteiden laadun ja loppusijoitusalueen toiminnan mahdollisia muutoksia (esimerkiksi vaikutuksia liikkumääräin) ei ole esitetty. Suoto-vesien käsittelystä todetaan, että sille "etsitään uusia vaihtoehtoja". Niitä tai niiden tavoitteita ei kuitenkaan kerrota.

Kierrätyslaitoksen erotteluprosessin kaaviokuvassa (kuva 7) on käytetty runsaasti lyhenteitä, joita ei ole selvitetty kuvassa eikä tekstissä, joten lukija ei saa selvää siitä, mistä aineista on kyse.

Pilaantuneiden maiden, hienoinesten, pölyjen ja sakkojen käsittelyä on kuvattu sekavasti ja hyvin yleispiirteisesti; pääosin on kerrottu pilaantuneiden maiden käsittelystä. Tekstistä puuttui tietoa siitä, millaisilla kuljetusvälineillä (kuinka suojattuina) em. aineksia tuodaan Rajavuoreen. Tekstissä todetaan, että pilaantuneita maita käsitellään kompostoimalla, kiinteyttämällä tai stabiloimalla, mutta taulukossa 5 stabilointia ei kuitenkaan mainita menetelmänä.

Taulukossa pilaantuneina maina on esitetty vain öljyiset tai metallipitoiset maat, mutta tekstissä on mainittu myös bensiini, suluissa haihtuvat yhdisteet. Kompostointi sopii öljyhiilivedyillä pilaantuneiden maiden käsittelyyn, mutta jos niiden lisäksi maassa on muita haihtuvia yhdisteitä (esim. VOC-yhdisteitä), ne eivät sovellu kompostikäsitteilyyn. Haihtuviin yhdisteisiin liittyy hajuhaitan mahdollisuus. Ympäristövaikutusten kannalta on olennaista tietää, millaisia pilaantuneita maita kierrätyslaitokselle otetaan käsiteltäviksi. Kuvaukseen kuului myös tieto siitä, kuinka käsiteltäviksi otettavien pilaantuneiden maiden soveltuvuus em. prosesseihin varmistetaan ja käsiteltyjen aineiden loppupitoisuudet ja käyttökelpoisuus rakenteissa tai maanrakennusaineena selvitetään. Metallipitoisten maiden vesienkäsitteily jää epäselväksi. Taulukossa todetaan vain, että ne eivät ole kosketuksissa sadeveden kanssa. Olisi tullut kuvata, kuinka peittämisen lisäksi varmistetaan se, että ko. maat eivät ole kosketuksissa veden kanssa. Toisaalla tekstissä kuitenkin kerrotaan, että toiminta- ja varastointialueiden (ja siis myös metallipitoisten maiden käsittelyalueen?) hulevedet johdetaan tasausaltaaseen ja öljynerotuksen kautta ympäristöön.

Hankekuvauksessa kerrotaan, että "piha-alueen ja varastokentän teknisillä ratkaisulla voidaan estää hankkeen haitallisia vaikutuksia pinta- ja pohjavesiin ja vähentää hajapölyn muodostumista". Näitä teknisiä ratkaisuja ei kuitenkaan kerrota. Sanamuodosta ei myöskään ilmene, ovatko ne vain ideoita vai onko hankkeesta vastaava sitoutunut niiden toteuttamiseen. Ympäristövaikutusten arviointia varten tietojen olisi pitänyt olla tarkempia.

Hankekuvauksesta puuttuu hankkeen vesienkäsitteilyn kuvaus.

Hankkeesta johtuvan liikenteen kuvaus on sekava. Liikennettä ja liikennemääriä on esitelty paitsi lyhyesti hankekuvauksessa myös arviointimenetelmissä, ympäristön nykytilassa ja arvioiduissa vaikutuksissa, mutta selostuksesta ei silti saa selvää kuvaa esimerkiksi siitä, mikä on työpäivinä klo 6 - 22 raskaan liikenteen määrä tunnissa Lakeasuontiellä. Liikenteen ympäristövaikutukset riippuvat voimakkaasti liikennemäärästä, mutta hankkeen liikennemääräarvioiden perusteita ei ole esitetty. Suunnitellut liikennöintireitit ja sitä myöten myös arvioitavat vaikutusalueet ovat muuttuneet arviointiohjelmavaiheesta, mutta muutosta ei todeta eikä perustella missään. Ympäristövaikutusten arviointia varten tietojen olisi pitänyt olla selkeämpiä ja tarkempia.

Selostuksesta puuttui yhtenäinen kuvaus hankkeen rakennusvaiheesta (sekä mahdollisesta purkamisvaiheesta) ja niiden ympäristövaikutuksista.

Hankkeen vaihtoehdot

Hankkeella on toteuttamatta jättämisen (0-vaihtoehto) lisäksi kaksi toteuttamisvaihtoehtoa, jotka molemmat sijoittuvat Rajavuoreen. Useissa mielipiteissä on esitetty sitä, että tilanne ei ole YVA-lain mukainen, koska hankkeella ei ole kuin yksi sijaintivaihtoehto. On myös vaadittu sitä, että YVA-menettely pitäisi keskeyttää, etsiä hankkeelle uusia sijaintivaihtoehtoja Heinolassa ja aloitettavan jälkeen YVA-menettely uudelleen.

YVA-asetuksen 9 ja 10 §:issä säädetään arviointiohjelman ja -selostuksen sisällöistä, mm. vaihtoehdoista. Lainsäädäntö ei edellytä sitä, että hankkeen vaihtoehtojen pitäisi olla nimenomaan sijaintivaihtoehtoja; kaikissa hanketyypeissä se ei olisi edes mahdollista. Vaihtoehdot voivat perustua myös esimerkiksi hankkeen erilaisiin teknisiin ratkaisuihin, raaka-aineisiin tai tuotantoka-

pasiteetteihin. Näin ollen tämän hankkeen vaihtoehdot täyttävät lainsäädännön vaatimukset.

Ympäristökeskus on neuvotellut 15.5.2008 Kuusakoski Oy:n kanssa hankkeen sijaintivaihtoehdoista. Tuolloin Kuusakoski Oy ilmoitti, että se ei aio hajauttaa toimintaansa enää kolmannelle alueelle Heinolassa. YVA-laki ei anna ympäristökeskukselle toimivaltaa keskeyttää hankkeesta vastaavan vireille saattamaa YVA-menettelyä ja pakottaa hankkeesta vastaavaa etsimään uutta sijaintivaihtoehtoa.

Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat

Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat on kuvattu muutoin asianmukaisesti, mutta rakennuslupaa ja kaavoja koskevaa kohtaa on tarpeen tarkentaa. Ympäristökeskus katsoo, että rakennuslupan myöntämisen edellytyksenä on se, että alueelle laaditaan ensin asemakaava. Asemakaavoitettava alue tulee rajata niin, että siinä on mukana tieyhteys Lakeasuontielle. Lisäksi on tehtävä yleiskaavallinen tarkastelu mm. Lakeasuontien järjestelyistä.

Rakentamiseen liittyvä kivenlouhinta ja murskaus edellyttävät ympäristölupaa, jos kiviainesta käsitellään vähintään 50 päivää vuodessa.

Jos hankkeen vaikutusalueella on vesilain 15a §:n tarkoittamia luonnontilaisia alle yhden hehtaarin suuruisia lampia, joiden luonnontila hankkeen johdosta vaarantuu, on haettava ympäristölupavirastolta vesilain mukainen poikkeuslupa lammen luonnontilan muuttamiseen. Asia ei selviä arviointiselostuksesta.

Hankkeen liittyminen muihin hankkeisiin ja suunnitelmiin

Selostuksessa ei ole tunnistettu yhtään muuta hanketta, johon kierrätyslaitoshanke liittyy. Arviointiohjelmavaiheessa yhteysviranomaisen katsoi, että hanke liittyy Rajavuoren teollisuuskaatopaikan toimintaan ja edellytti lausunnossaan selvitettäväksi kaatopaikan osittain muuttuvan tilanteen ja kierrätyslaitoksen yhteisvaikutukset.

Selostuksessa on katsottu hankkeen kannalta olennaisiksi suunnitelmiksi valtakunnallinen ja Hämeen alueellinen jätesuunnitelma, joiden toteutusta hankkeella pyritään tukemaan. Näitä voidaan pitää hankkeen kannalta olennaisimpina suunnitelmina.

Hankkeen vaikutusalueen rajaus

Yhteysviranomaisen totesi arviointiohjelmasta antamassaan lausunnossa, että on varmintä rajata tarkasteltavat vaikutusalueet arviointivaiheessa mieluummin liian suuriksi kuin pieniksi. Yhteysviranomaisen edellytti tarkasteltavaksi liikennevaikutusten alueena arviointiohjelmassa esitettyjen liikennereittien varret etenkin tiiviimmän asutuksen kohdalla ja totesi vaikutusalueeksi siten myös Heinolan keskustan, koska arviointiohjelmassa kerrottiin liikenteen kulkevan Myllyojan tehtailta Rajavuoreen Heinolan keskustan sivuitse; pääosan suoraan Rajavuoreen tulevasta autoliikenteestä oletettiin tulevan valtatieltä 4 Heinolan pohjoisesta liittymästä Sukurantien, Siltakadun, Mustanportinkadun ja Reumantien kautta Lakeasuontielle.

Hankkeen suunnitellut liikennöintireitit Rajavuoreen ovat muuttuneet arvioinnin aikana. Arviointiselostuksessa Heinolan keskustan sivuitse kulkeva reitti on jäänyt pois eikä tämän reitin varrelle Rajavuoren liikenteestä koituvia vaikutuksia ole arvioitu. Uutena liikennöintivaihtoehtona on esitelty Heinolan pohjoisesta liittymästä Sukurantien ja Kirkonkylän tien kautta Lakeasuontielle tuleva reitti, ja sen ympäristövaikutukset on arvioitu.

Arviointiselostuksessa ei ole todettu eikä perusteltu liikennöintireittien muutoksia. Hankekuvauksessa kerrotaan, että liikenne voidaan ohjata Rajavuoreen kahta reittiä, mutta tekstissä ei selvitetä, onko kyseessä idea vai onko – ja millä tavoin – hankkeesta vastaava sitoutunut ja kykenevä ohjaamaan liikennettä tällä tavoin. Rajavuoreen ajavasta raskaasta liikenteestä ei esimerkiksi kerrota sitä, onko se kaikki hankkeesta vastaavan omaa liikennettä (joka ilmeisesti voidaan ainakin periaatteessa ohjata ajamaan haluttuja reittejä) vai onko mukana myös muuta liikennettä, jonka ohjeistaminen ja valvominen on hankalampaa. Arviointiselostuksesta ei näin ollen saa selvää siitä, onko ollut perusteita sille, että Heinolan keskustan sivuitse Rajavuoreen kulkeva liikenne on jätetty selvittämättä ja sen ympäristövaikutukset arvioimatta.

Vaikutukset ja niiden selvittäminen

Ilmapäästöt

Laitoksen toiminnan pistemäisten typenoksidi- ja hiukkaspäästöjen leviäminen on arvioitu mallintamalla. Mallin säätietoina on käytetty Lahden säähavaintoaseman säätietoja, lisäksi malliin on otettu maaston korkeussuhteet ja alueelle suunniteltujen rakennusten vaikutus. Pistemäisiksi päästöarvoiksi valittiin ohjearvoihin verrannolliset pitoisuudet. Mallintaminen on asianmukainen tapa arvioida vasta suunnitteilla olevan toiminnan päästöjen leviämistä.

Mallinnuksen tulosten arvioinnissa pitää kuitenkin aina muistaa lähtötietoihin liittyvät epävarmuustekijät. Tässä tapauksessa epävarmuutta aiheuttavat esimerkiksi Lahden Launeelta (ei Heinolasta) olevat säähavaintotiedot, maaston korkeussuhdetiedot (aluetta rakennettaessa mallissa käytetyt maaston korkeussuhteet ilmeisesti muuttuvat) ja rakennusten vaikutus (rakennusten suunnittelua sijaintia ei ole esitetty arviointiselostuksessa). Päästöarvoiksi on valittu ohjearvoihin verrannolliset pitoisuudet, eikä ole selvitetty sitä, olisiko ollut saatavilla muista vastaavista päästölähteistä saatuja mittaustietoja. Lähtötietojen epävarmuustekijät aiheuttavat myös mallinnuksen tuloksiin epävarmuutta. Selostuksessa todetaan, että suurin laskettu hiukkaspitoisuus on Rajavuoren kaatopaikasta kaakkoon (kartan mukaan suunta on lounaaseen) Kylänjuurenlammen läheisellä mäellä. Selostuksessa ei kuitenkaan arvioida sitä, kuinka luotettava tämä mallinnustulos on ja voisiko toisenlaisilla lähtötiedoilla suurin pitoisuus olla muualla.

Yhteysviranomaisen edellytti selvitettäväksi pistemäisten päästöjen hiukkasten sisältämien raskasmetallien leviämisen mallintamalla. Hiukkasten leviäminen on mallinnettu, mutta missään ei selvitetä hiukkasten sisältämiä raskasmetalleja eikä mallinneta niiden leviämistä. Raskasmetallien leviäminen todetaan epätodennäköiseksi, mutta päätelmän perusteluita ei voi todentaa. Liikkumista ja virkistyskäyttöä koskevassa kohdassa todetaan, että raskasmetallipäästöjen leviäminen pölyn mukana pystytään estämään teknisin ratkaisuin, mutta asiasta ei kerrota enempää.

Yhteysviranomaisen totesi lausunnossaan, että etenkin jätteiden vastaanotosta, välivarastoinnista ja lajittelusta sekä materiaalien siirroista syntyvät hajapäästöt ovat merkittäviä ja edellytti esittämään niiden leviämisestä arvion. Tätä arviota ei selostuksessa ole. Myös hajapäästöistä, esimerkiksi metallipitoisista pilaantuneista maista, voi levitä raskasmetalleja.

Yhteysviranomaisen edellytti arvioitavaksi pölypäästöjen mukana ympäristöön laskeutuvien raskasmetallien kertymistä kasvillisuuteen. Selostuksessa on pidetty epätodennäköisenä, että ympäristöön leviäisi raskasmetalleja, jotka estäisivät alueen marjojen käyttöä ravinnoksi. Arvio perusteluineen on varsin ylimalkainen.

Mallinnuksen tuloksia on verrattu ohje- ja raja-arvoihin, jotka on annettu ilmanlaatuasetuksessa ja valtioneuvoston päätöksessä ilmanlaadun ohjearvoista ja rikkilaskeuman tavoitearvoista, ja todettu, että ne eivät ylitä. Yksittäisen laitoksen päästöt kuitenkin tuskin koskaan voivat aiheuttaa näiden ohje- tai raja-arvojen ylityksen. *Yksittäisen laitoksen vaikutuksia ilmanlaatuun pitää verrata alueen ilmanlaadun nykytilaan* ja ilman haitta-aineiden pitoisuuden nousua prosentuaalisesti taustapitoisuuden ylittävään tasoon. Kierrätyslaitoksen toiminnalla ja liikenteellä on siten vaikutuksia alueen ilman laatuun, vaikka em. ohje- ja raja-arvoja ei ylitetä. Kaikista päästöistä, kuten esimerkiksi pienhiukkasista (PM_{2,5}), ei ole olemassa ohje- tai raja-arvoja.

Loppusijoitusalueelta on bioindikaattoriseurannassa todettu kulkeutuvan lähiympäristöön emäksisiä yhdisteitä, jotka "vaikuttavat lähinnä jäkäliin". Selostuksessa todetaan, että uusi kierrätyslaitos ei lisää vaikutuksia jäkälistöön. Päätelmät ovat harhaanjohtavia. Jäkälät ovat bioindikaattoriseurannan indikaattoreita (=osoitin, ilmaisin) juuri sen vuoksi, että ne sietoisuutensa kapea-alaisuuden vuoksi ilmaisevat helpommin ilman laadun muutoksia. Kyse ei ole vaikutuksista pelkästään jäkäliin, vaan emäksiset yhdisteet vaikuttavat eri tavoin muuhunkin ympäristöön ja lajistoon kuin vain jäkäliin. Bioindikaattoriseurannasta olisi pitänyt tehdä ympäristön kuormitusta ja vaikutuksia koskevia päätelmiä. Selostuksessa olisi pitänyt esittää jäkäläaution, -vaurioiden ja -lajistomuutosten alueet. Myös kaarnan happamuuden muutoksista kertovat alueet kaatopaikan ympärillä ja päätelmät siitä olisi pitänyt esittää.

Ilmapäästöistä ei ole selvitetty mahdollisia hajupäästöjä, vaikka ainakin haihtuvia yhdisteitä sisältävät pilaantuneet maat voivat haista. Arviointiselostuksessa ei ole muutoinkaan tuotu esiin sitä, onko hankkeella muita mahdollisia päästöjä kuin hiukkaset ja typen oksidit, joiden leviäminen on mallinnettu.

Hajapäästöjä ja raskasmetallien leviämistä koskevaa arviota lukuun ottamatta ilmapäästöt on periaatteessa selvitetty yhteysviranomaisen edellyttämällä tavalla. Tulokset on kuitenkin esitetty niin yleispiirteisesti ja perustelematta, että niiden oikeellisuutta on vaikea tarkistaa.

Melu

Sekä laitoksen toiminnan että liikenteen meluvaikutuksia on arvioitu laskennallisesti melun laskentamallin avulla. Melulaskennan lähtötiedoissa on jonkin verran täydentämisen varaa; kysymyksiä on tullut mm. siitä, onko puuston vaimennus jo mallinnuksessa mukana. Impulssimaista melua aiheuttavien toimintojen *äänitehotasoihin* on tehty + 5 dB:n impulssimaisuuskorjaus, mutta valtioneuvoston melutason ohjearvoista antaman päätöksen mukaan (VNp

993/1992) impulssimaisuudesta johtuva 5 dB:n lisäys on tehtävä *mittaus- tai laskentatulokseen* ennen sen vertaamista asetuksessa mainittuihin ohjearvoihin. Tämä aiheuttaa meluselvitykseen epätarkkuutta.

Rakentamisen aikaisesta melusta on meluselvityksessä otettu huomioon vain louhinnan melu. Selvityksestä puuttuu ainakin räjäytysten, kiviaineksen murskauksen, rakennustöiden sekä maa-ainesten ja materiaalien kuljetuksen aiheuttama melu, jotka saattavat kuulua yhtä aikaa louhintamelun kanssa ja lisätä rakennustöiden aikaisten melualueiden äänitasoa ja laajentaa melualueita.

Selostuksen mukaan louhinnan aikainen melu ei ylitä melutason ohjearvoja asuinalueella. Kun tarkasteluun otetaan mukaan muut rakentamisen aikana melua aiheuttavat toiminnot ja otetaan huomioon virhetarkastelu ja impulssimaisuuskorjaus, on mahdollista, että asumiseen käytettävien alueiden ohjearvo 55 dB ylittyy. Louhinnan ja murskauksen melu voi myös olla hyvin häiritsevää.

Kierrätyslaitoksen toiminnan ja liikenteen melu ei meluselvityksen mukaan ylitä annettuja ohjearvoja. Selostuksesta ei täysin selviä, ovatko mallinnuksessa mukana kaikki kierrätyslaitoksen melua aiheuttavat toiminnot. Impulssimaisuudesta johtuva korjaus ja erilaiset epävarmuustekijät, kuten liikenteen määrä, voivat muuttaa tilannetta.

Meluselvityksen tuloksia on verrattu melutason ohjearvoihin. On kuitenkin huomattava, että ohjearvon alittavakin melutaso voi olla häiritsevää ja vaikuttaa kielteisesti ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen etenkin alueilla, joilla tuttu äänimaisema muuttuu selvästi.

Melun arvioinnissa on paljon epävarmuustekijöitä, jotka vaikuttavat melun laskentamallin antamaan tulokseen. Selostuksessa on tarkasteltu meluvaikutusten arvioinnin epävarmuustekijöitä ja niiden vaikutuksia tuloksiin suppeasti. Joka tapauksessa hanke muuttaa alueen äänimaisemaa. Alueen kokonaismelutilanteen tarkastelu arvioinnista puuttuu kokonaan.

Tärinä

Arvioinnissa on selvitetty liikenteen aiheuttama tärinä asianmukaisesti. Selostuksessa todetaan, että hanke ei aiheuta muutosta liikenteen aiheuttamaan tärinään. Päätelmää ei ole perusteltu, vaikka se vaikuttaa oudolta sikäli, että nimenomaan raskaan liikenteen määrä kuitenkin lisääntyy. Selostuksessa ei ole todettu, onko aiheutuuko hankkeen rakentamisesta tai laitoksen toiminnasta tärinää, mutta ainakaan niitä ei ole arvioitu.

Luonto

Luontovaikutukset on arvioitu alueella aiemmin tehtyjen luontoselvitysten ja kesällä 2008 tehtyjen luontohavaintojen perustella. Yhteysviranomaisen edellytti lausunnossaan, että maastokäyntien ajankohdat, inventointimenetelmät ja muut vastaavat tiedot pitää esittää arviointiselostuksessa, mutta näitä tietoja ei ole esitetty.

Hankealueen kaakkoispuolella olevan Karhulammen on selostuksessa todettu olevan metsälain 10 §:ssä tarkoitettu erityisen tärkeä elinympäristö, jonka hoito- ja käyttötoimet pitää tehdä elinympäristöjen ominaispiirteet säilyttävällä

tavalla. Yhteysviranomaisen totesi lausunnossaan arviointiohjelmasta, että Karhulampi saattaa olla myös vesilain 1 luvun 15a §:n tarkoittama alle yhden hehtaarin suuruinen luonnontilainen lampi, jonka luonnontilaisuuden vaarantaminen on kielletty. YVA-selostuksessa ei ole selvitetty tätä asiaa. Luonnontilaisuuden vaarantamiseen tarvitaan ympäristölupaviraston poikkeuslupa.

Selostuksessa kerrotaan, että hiukkasten suurin laskettu pitoisuus tulee Rajavuoren kaatopaikan kaakkoispuolella (kartan mukaan lounaispuolella) olevan Kylänjuurenlammen läheiselle mäelle. Hankkeen vaikutusalueen luonnon kuvauksessa Kylänjuurenlampea ei ole mainittu. Kartan mukaan sitä sivuavat sekä luontopolku että moottorikelkkareitti, ja se näyttäisi olevan rantaosayleiskaavassa merkinnällä W-1. Kylänjuurenlampi saattaa myös olla sekä metsälain että vesilain tarkoittama kohde, jonka luonnontilan vaarantamiseen tarvitaan ympäristölupaviraston poikkeuslupa. Suuri hiukkaspäästö saattaa vaarantaa lammen luonnontilan.

Suojelualueista on jätetty mainitsematta, että Syvälahden rantakalliot - Mäyrämäki -alueeseen sisältyy Natura 2000 -verkostoon kuuluva luonto- ja lintudirektiivin mukainen kohde Mataraniemi-Mäyrämäki (FI0500066, SCI ja SPA). Mäyrämäen alue sisältyy lisäksi valtakunnalliseen lehtojensuojeluohjelmaan. Mäyrämäen alueelle on perustettu ympäristökeskuksen päätöksellä Mäyrämäen luonnonsuojelualue.

Muilta osin luontoa ja luonnonsuojelua koskevat asiat on selvitetty asianmukaisesti.

Maisema ja luonnonvarojen hyödyntäminen

Selostuksessa todetaan, että hankkeen vaikutuksia lähimaisemaan voidaan pienentää ottamalla maisemalliset asiat huomioon ympäröivän alueen metsanhoidossa. Meluvaikutusten vähentämisessä todetaan tärkeäksi se, että alueella ei tehdä avohakkuita. Näiden vaatimusten kanssa on ristiriidassa se selostuksen väite, että hanke ei vaikeuta Rajavuoren metsien metsätaloudellista käyttöä.

Maankäyttö

Selostuksessa kerrotaan hankealueen kaavoitustilanteesta, että uusi maakuntakaava on vahvistettavana. Ympäristöministeriö on kuitenkin vahvistanut Päijät-Hämeen maakuntakaavan 11.3.2008.

Maa- ja kallioperä

Arviointimenetelmiä esittelevässä luvussa kerrotaan, että hankkeen maaperävaikutuksista arvioidaan raskasmetallien kertyminen. Maaperävaikutuksia käsittelevästä luvusta ei tällaisia arviointitietoja kuitenkaan löydy. Muilta osin maa- ja kallioperään kohdistuvat vaikutukset on selvitetty asianmukaisesti.

Pinta- ja pohjavedet

Pintavesiin kohdistuivat vaikutukset on arvioitu asianmukaisesti. Suunniteltu alue ei sijaitse pohjavesialueella, ja lähimmät kaivot tai vedenottamot ovat noin kahden kilometrin etäisyydellä kohteesta. Pohjavesivaikutukset on olosuhteisiin nähden arvioitu riittävällä tarkkuudella.

Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten lähtötiedoista puuttui selvitys ja kartta asutuksen ja erilaisten ns. herkkien kohteiden, kuten koulun tai päiväkodin, sijoitumisesta hankkeen vaikutusalueelle, mukaan lukien liikenteen kuljetusreitit.

Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset on selvitetty asianmukaisella menetelmällä kokoamalla yhteen sekä "kovaa faktaa" (esimerkiksi melu- ja ilmanlaatumallinnuksen tuloksia) että kyselystä, haastatteluista ja vastaavista saatuja tietoja ihmisten kokemuksista ja mielipiteistä.

Terveysvaikutuksia arvioitaessa ei ole tarkasteltu lainkaan sitä, millaisia terveysvaikutuksia melu tai ilman erilaiset epäpuhtaudet tai raskasmetallit saattavat aiheuttaa, vaan on vain verrattu hankkeen melu- tai ilmapäästöjä ohjearvoihin. Ilmeisesti ohjearvot alittavasta pitoisuudesta ei ole katsottu aiheutuvan terveysvaikutusten vaaraa. Toisaalta ohjearvot ylittävää meluhaittaa asutukselle todetaan ainakin Myllyojalla, mutta melun mahdollisia terveysvaikutuksia ei silti esitellä. Hankkeesta voi aiheutua sellaisiakin päästöjä, joilla ei ole ohjearvoja, mihin verrata.

Edellä kuvatulla periaatteella selostuksessa on todettu, että ilmanlaadun ohjearvot eivät ylity, ja pidetty terveysvaikutusten ilmaantumista epätodennäköisenä. Mallinnuksen perusteella suurimmat typpidioksidipitoisuudet olivat noin 30 ja hiukkaspitoisuudet noin 16 % terveyshaittojen ehkäisemiseksi asetetusta ohjearvosta. Kuten edellä *Ilmapäästöt*-kohdassa todetaan, yksittäisen laitoksen päästöt tuskin koskaan voivat aiheuttaa ilmanlaadun ohje- tai raja-arvojen ylityksen. Yksittäisen laitoksen vaikutuksia ilmanlaatuun pitää verrata alueen ilmanlaadun nykytilaan ja *ilman haitta-aineiden pitoisuuden nousua prosentuaalisesti taustapitoisuuden ylittävään tasoon*. Vaikka terveyshaittoja aiheuttavaa pitoisuutta ei hankkeen typpi- ja hiukkaspäästöillä saavutettaisi, laitoksen toiminnalla ja liikenteellä on selvät vaikutukset ilmanlaatuun Rajavuoren ympäristön ei-kaupunkimaisen ilmanlaadun alueella. Raskasmetallien kertymistä ympäröivän alueen kasvillisuuteen ei ole selvitetty.

Melun terveysvaikutukset on käsitelty hyvin kevyesti. Melu saattaa aiheuttaa terveydellisiä haittoja jo ohjearvoja alemmillakin tasoilla.

Ympäristöönnettomuudet

Erilaisia ympäristöönnettomuuksien riskejä on tunnistettu melko kattavasti. Yhteysviranomaisen lausunnossa edellytettiin selvitettäväksi myös kuljetusreittien pohjavesialuetiedot ja pohjavesille ja vedenotolle mahdollisesti aiheutuvat riskit. Näitä riskiarvioita ei ole esitetty.

Yhteisvaikutukset

Yhteysviranomaisen edellytti selvitettäväksi hankkeesta johtuvan ja muun liikenteen sekä kierrätyslaitoksen ja loppusijoitusalueen yhteisvaikutukset. Yhteisvaikutukset on selvitetty sekä asianomaisissa substanssikohdissa että vielä erikseen kootusti.

Arviointimenetelmät ja arvioinnin epävarmuustekijät

Selostuksessa on tuotu esiin eri aihealueisiin liittyviä epävarmuustekijöitä ja todettu päätelmänä, että ne eivät aiheuta muutoksia tehtyyn arviointiin tai estä hankkeen toteuttamista. Yhteysviranomainen on edellä lausunnossaan osaltaan todennut erilaisia käytettyjen tietojen puutteita ja epävarmuustekijöitä. Nyt käytettävissä olevasta arviointiaineistosta saa suuntaa antavan kuvan hankkeen ympäristövaikutuksista, mutta suunnittelun edetessä ja aineiston tarkentuessa myös arvioinnin tarkkuutta on mahdollista ja tarpeen kasvattaa.

Haitallisten vaikutusten vähentäminen

Haitallisten vaikutusten vähentämiskeinoja on esitetty omana lukunaan vaikutuskohteittain. Osittain (esim. liikenne, ympäristöriskit) haitallisten vaikutusten vähentämiskeinoja tai niiden tarvetta on esitelty jo itse arvioinnin yhteydessä ja vaikutukset arvioitu vastaavasti pienempinä. Jälkimmäinen tapa jonkin verran sekoittaa arvioinnin tuloksia: arvioinnissa ei ole tarkoituksena 'kuitata' mahdollisia ympäristövaikutuksia kertomalla niiden vähentämismahdollisuuksista, vaan arvioida ensin ympäristövaikutukset ja sitten tehdä erikseen ehdotus niiden vähentämistoimista.

Esitetyt haitallisten vaikutusten vähentämistoimet on kuvattu hyvin yleispiirteisesti, mutta vaikuttavat sinänsä toteuttamiskelpoisilta. Ilmeistä on, että on olemassa ja käytettävissä runsaasti erilaisia mahdollisuuksia hankkeen haitallisten vaikutusten vähentämiseen. Jotta hankkeen haitalliset vaikutukset voidaan välttää tai saada minimiin, on tärkeää, että hankkeesta vastaava sitoutuu esitettyihin keinoihin ja ne otetaan mukaan hankkeen jatkosuunnitteluun ja toteutetaan käytännössä.

Vaihtoehtojen vertailu ja toteuttamiskelpoisuus

Vaihtoehtojen arviointitulokset on koottu tekstimuodossa yhteenvetotaulukoon. Taulukoihin koottu tieto on yhtäpitävää arvioinnin tulosten kanssa. Nollavaihtoehdon (toiminta säilyy entisellään Myllyojalla ja Rajavuorella) ja vaihtoehtojen VE 2 ja 3 Myllyojan muuttuvan tilanteen käsittely on jäänyt arvioinnissa jotenkin hahmottumattomaksi. Myllyojaa on arvioinnissa käytetty melko paljon lähinnä Rajavuoren hankkeen vertailukohtana.

Arvioinnin loppupäätelmässä tarkastellaan Rajavuoren hankkeen toteuttamiskelpoisuutta luonnon, ympäristön ja yhteiskunnan näkökulmasta ja todetaan, että hanke voidaan toteuttaa vaihtoehtojen 2 tai 3 mukaisesti. Toteuttamiskelpoisuuden perusteluna on käytetty arviointituloksia. Yhteysviranomainen on edellä esittänyt erilaisia arvioinnin tarkennustarpeita.

Ehdotus seurantaohjelmaksi

Arviointiselostuksessa on ehdotus seurantaohjelmaksi. Ehdotettujen pinta- ja pohjavesien ja ilmapäästöjen seurannan lisäksi olisi tarpeen tehdä kertaluonteisesti tai toistuvasti melulaskenta rakentamisen aikana ja laitoksen toimiessa.

YVA-menettely ja osallistuminen

YVA-menettely siihen sisältyneine osallistumismenettelyineen täyttää YVA-laissa ja -asetuksessa sille asetetut vaatimukset.

Yhteysviranomaisen lausunnon huomioon ottaminen

Arviointiselostuksessa on selvitetty yleispiirteisesti se, että yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta on otettu huomioon. Joiltakin osin huomioon ottamisessa on ollut puutteita, jotka on todettu edellä lausunnossa.

Raportointi

Arviointiselostuksen teksti on pääosin selkeää ja ymmärrettävää, mutta välillä kovin yleispiirteistä. Keskeisiä asioita on tiivistetty ja yleistetty välillä jo ehkä ymmärrettävyydenkin kustannuksella. Yleistäminen ja tiiviys on saattanut tuoda selostukseen puutteita, jotka olisi voinut pidemmällä tekstin 'auki kirjoittamisella' välttää. Jotkin kuvat (mm. melun ja ilmapäästöjen mallinnus) olivat liian pieniä ja vaikeasti hahmotettavia.

Arviointiselostuksen riittävyys

Arviointiselostuksessa on esitetty kaikki YVA-asetuksen 10 §:n edellyttämät seikat, tosin tiivistelmä oli tehty erillisenä julkaisuna. Hankkeen vaihtoehtoja on tarkasteltu tasapuolisesti, joskin nollavaihtoehto on jäänyt jotenkin jäsentymättömäksi.

Yhteysviranomaisen on lausunnossaan edellä todennut yksityiskohtaisesti arvioinnin erilaisia puutteita ja täydennystarpeita. Ne johtunevat osittain tekstin yleispiirteisyydestä ja olisivat korjaantuneet tarkemmalla ja yksityiskohtaisemmalla kirjoitustavalla. Kokonaisuutena tarkasteltuna arviointiselostus antaa hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista osin yleispiirteisen, mutta ymmärrettävän kokonaiskuvan.

Arviointiselostuksen puutteiden ja täydennystarpeiden vuoksi ei ole tarpeen laatia arviointiselostuksen täydennystä, vaan ne pitää ottaa huomioon hankkeen tulevissa suunnittelu- ja lupamenettelyissä. YVA-lain 13 §:n mukaisesti hanketta koskevista lupa- ja vastaavista päätöksistä on käytävä ilmi, kuinka arviointiselostus ja yhteysviranomaisen siitä antama lausunto on otettu huomioon.

Yhteysviranomaisen lausunnosta tiedottaminen

Ympäristökeskus lähettää lausuntonsa tiedoksi hanketta käsitteleville viranomaisille, lausunnon antajille ja mielipiteen esittäjille. Kun mielipiteessä on useita allekirjoittajia, lausunto toimitetaan näistä ensimmäiselle, jonka tulee huolehtia siitä, että myös muut allekirjoittajat saavat lukea yhteysviranomaisen lausunnon. Se tulee nähtäville myös ympäristöhallinnon verkkopalveluun osoitteeseen www.ymparisto.fi/ham/yvva > Päättyneet YVA-hankkeet.

Johtaja

Harri Kallio

Kehittämispäällikkö

Riitta Turunen

Tiedoksi

Lausunnon antajat
Mielipiteen esittäjät

Suomen ympäristökeskus (ja 2 kpl arviointiselostuksia)
Hämeen ympäristökeskus/ympäristönsuojeluosasto

Liite

Maksun määräytyminen ja maksua koskeva muutoksenhaku

MAKSUN MÄÄRÄYTYMINEN JA MAKSUA KOSKEVA MUUTOKSENHAKU

Maksun määräytyminen

Maksu määräytyy ympäristöministeriön asetuksessa (1387/2006) alueellisen ympäristökeskuksen maksullisista suoritteista olevan maksutaulukon mukaisesti.

Maksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollisella, joka katsoo, että maksun määräytymisessä on tapahtunut virhe, on oikeus vaatia siihen oikaisua Hämeen ympäristökeskukselta. Oikaisuvaatimus on toimitettava ympäristökeskukselle kuuden (6) kuuden kuukauden kuluttua maksun määräämisestä. Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava oikaisua vaativan nimi, asuinpaikka ja postiosoite, vaatimus maksun muuttamiseksi sekä oikaisuvaatimuksen perustelut.

Oikaisuvaatimus on oikaisuvaatimuksen tekijän ja oikaisuvaatimuksen muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut oikaisuvaatimuksen, siinä on mainittava myös laatijan nimi, asuinpaikka ja postiosoite. Oikaisuvaatimus voidaan toimittaa ympäristökeskukseen myös sähköisessä muodossa. Kun sähköisessä asiakirjassa on riittävät tiedot lähettäjistä, sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella eikä myöskään ns. sähköistä allekirjoitusta tarvita.

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä maksun määräämisen perusteena oleva asiakirja alkuperäisenä tai jäljennöksenä.

Omalla vastuullaan oikaisuvaatimuksen voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Kirjallinen oikaisuvaatimus on jätettävä postiin tai sähköinen oikaisuvaatimus lähetettävä siten, että se ehtii perille oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Hämeen ympäristökeskuksen postiosoite on PL 131, 13101 Hämeenlinna ja käyntiosoite Birger Jaarlinkatu 13. Lahden toimipaikan postiosoite on PL 29, 15141 Lahti ja käyntiosoite Vesijärvenkatu 11 A. Sähköposti toimitetaan osoitteeseen kirjaamo.ham@ymparisto.fi.

Sovelletut oikeusohjeet

Valtion maksuperustelaki (150/1992)

Laki valtion maksuperustelain muuttamisesta (961/1998)

Ympäristöministeriön asetus (1387/2006) alueellisen ympäristökeskuksen maksullisista suoritteista

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003)